

časopis

**ZEMĚDĚLSKÁ
PÔDOHOSPODÁRSKA
ŠKOLA**

4
PROSINEC 2015
78. ROČNÍK

TŘÍDNÍ UČITEL NA STŘEDNÍ ŠKOLE

HEJNICKÝ DŘEVORUBEC 2015

BRAMBOROVÝ KVĚT

PROJEKT ERASMUS

HUBERTOVA JAZDA

NÁRODNÍ ZEMĚDĚLSKÉ MUZEUM

CHOVATELSKÝ DEN V TŘEBÍČI

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

Obsah

Contents

	Pohádkové Vánoce v rajhradské zahradnické škole	3		Fairytale Christmas in School of Horticulture in Rajhrad	3
	Moji milí čtenáři	4		My dear readers	4
	Sešla se Valná hromada	5		General Meeting Notes	5
	Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru			Association of Educational Institutions for Rural Space Development	
	Třídní učitel na střední škole – neviditelný dobrý duch nebo Popelka?	7		Class teacher on the secondary high school – invisible kind spirit or something as a Cinderella?	7
	Bramborářské dny opět úspěšné	9		Potato Growers successful days	9
	Největší poklad z Nového světa opanoval Vysočinu	11		The great treasure of the New World dominates the Bohemian-Moravian Highlands	11
	Bramborový květ 2015	11		Potato flower 2015	11
	Soutěž žáků zemědělských škol			Student competition of agricultural schools	
	Hejnický dřevorubec 2015	12		Woodcutter Hejnice 2015	12
	Soutěž žáků lesnických škol			Competition of students in forestry	
	Zemědělská olympiáda v Českých Budějovicích zná svého vítěze	15		České Budějovice – Olympic Games of Agriculture knows own winner	15
	Chovatelský den v Třebíči – letos po čtyřicetileté	16		Breeders' Day in Třebíč – this year 24th repetition	16
	Vzdělání a řemeslo 2015	18		Education and craft 2015	18
	Přehlídka středního odborného školství, 1. část			Secondary schools show, 1. part	
	Projekt ERASMUS+: Stáž slovenských žáků „Den stromů“...	19		ERASMUS project: educational exchange of Slovak students The Tree Day...	19
	Společná oslava zemědělské školy a Mateřské školy Alergo	20		Collective celebration – School of Agriculture and nursery school Alergo	20
	Francouzští studenti navštívili Banskú Bystricu	20		French students visiting Banská Bystrica	20
	Česko-německé setkání	21		Czech-German meeting	21
	Hubertova jízda	22		Hunting ride of Hubertus, patron of hunters	22
	Neobhospodařované pozemky	23		Unfarmed lands	23
	Prostor pro invazní druhy rostlin			A space for invasive plant species	
	Co zatím víme o riziku úniku geneticky modifikovaných rostlin do volné přírody	24		What we know about dangers of escape GMO plants in nature	24
	To nic, to jenom větříček			It's only breeze	
	Národní zemědělské muzeum Praha	25		The National Museum of Agriculture in Prague	25
	Stálé expozice i krátkodobé výstavy			Long-term exhibitions and exhibitions	
	Zveme na oslavy 120. výročí založení školy	26		120th anniversary of foundation of the school – invitation card	26
	Výstavy a veletrhy – leden 2016	27		Exhibitions and trade fairs in January 2016	27
	Z cesty k vrcholné vědecké zemědělské instituci u nás X. část	28		Notes from the road to top agricultural scientific institution in the country Part X	28
	Česká akademie zemědělských věd			Czech academy of agricultural sciences	

Časopis vychází jednou za měsíc podle školního roku; číslo 4, ročník 78, vyšlo v prosinci 2015

Časopis vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 1453/75, 120 00 Praha 2, tel.: +420 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz spolupracuje s Agroiústutem Nitra, štátny podnik, Akademická 4, 949 01 Nitra, tel.: +421 377 721 802, e-mail: Zuzana.Horvathova@agroinstitut.sk
www.zemedelskaskola.cz

Pohádkové Vánoce v rajhradské zahradnické škole

K atmosféře adventu a Vánoc patří také neodmyslitelně umění floristiky. Na to pamatují každoročně i žáci a pracovníci Střední zahradnické školy Rajhrad. Nejinak tomu bude i na sklonku r. 2015. Pro přiblížení letošní atmosféry se ale zatím musíme vrátit do roku loňského.

Pro širokou veřejnost připravili rajhradští pozoruhodnou přehlídku adventních a vánočních aranžmá, v jejichž výčtu nechyběly adventní věnce, vánoční vázané stromky, svícný, kytice, závěsy, přezdoby a další doplňky připomínající sváteční čas. Zcela profesionálním přístupem dokázali využít své tvůrčí představy, znalosti i dovednosti a vytvořili ve všech výstavních prostorách plno vánoční pohody, kterou tentokrát realizovali pohádkovou formou.

A tak se mohli návštěvníci ocitnout v prostředí jako Alenka v říši divů nebo v části, která jakoby vybízela se pozastavit a vyslechnout si pohádkové texty, či vstoupit do strašidelného lesa obývaného lesními skřítky, se kterými by bylo možno dlouho naslouchat vyprávění o tradici a původu Vánoc. Ve vůni Vánoc nechyběly ani postavičky dětských večerníčků a tradičních pohádek.

Práce rajhradských vhodně doplnily vánoční výtvary žáků Střední školy F. D. Roosevelta pro tělesně postižené z Křížkovy ulice v Brně, kde se kromě jiného vyučují i obory zahradník, zahradnické práce a aranžérské práce, dále pak prezentace produktů z dílen perníkářů, košíkářů, keramiků, včelařů, šperkařů, obchodníků se zdravou výživou atd.

Oživením bylo i hojně navštívené vystoupení našeho předního floristy a úspěšného reprezentanta České republiky v tomto oboru

Jaroslava Kokeše z Dambořic, který předvedl ukázky četných vánočních aranžmá v duchu nejnovějších trendů.

Nedílnou součástí těchto výstavních dnů je také prodej vánočních vazačských prací, pokojových květin, okrasných dřevin a spojení výstavy se Dny otevřených dveří. Zájemci si tak mohou nejen prohlédnout moderně zařízené vyučovací prostory účelně zbudované pro potřeby vzdělávání v 21. st., navštívit sbírkové a pěstitelské skleníky, ale především získat informace o vzdělávacích oborech, které škola nabízí.

Ing. Jiří Ptáček, Střední zahradnická škola Rajhrad ✨

Milí čtenáři, milá paní kolegyně,

vážím si toho, že mohu převzít časopis Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola, který má dnes již téměř osmdesátiletou tradici. První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936, tedy v úplně jiné době, než ve které žijeme dnes. Tehdy byl mimochodem sestrojen také první fungující počítač. Časopisy se tenkrát tiskly bez pomoci výpočetní techniky a počítače byly určeny k počítání. Dnes by bez počítače časopis vyšel jen velmi obtížně a k mnoha z Vás by se ani nedostal.

V době vzniku časopisu vrcholila velká hospodářská krize, která se velmi negativně projevovala také v zemědělství. Proto bylo od jeho tvůrců založení časopisu velmi odvážným činem. Časopis však krizi přežil stejně jako druhou světovou válku i kolektivizaci zemědělství po roce 1948. Novou výzvou byly bezesporu události bezprostředně po roce 1989, ale i celá doba polistopadového vývoje.

Časopis má podobné úkoly, jako měl při svém vzniku, a to především sdílení zkušeností mezi školami a populárně vědeckou formou informovat žáky a pedagogy středních škol o nových trendech v zemědělství. Protože se svět také „trochu“ mění, přibýly v poslední době další úkoly, jako je podpora středního zemědělského vzdělávání a využití a podpora informačních technologií nejen v oblasti komunikace se čtenáři tohoto časopisu.

Jsem si vědom toho, že převzít časopis po takové osobnosti, kterou je bezesporu paní Alena Krajíčková, je velkým závazkem, ale zároveň i velkou výzvou. Přeji paní kolegyni do dalších let mnoho zdraví a těším se na spolupráci s ní v rámci redakční rady, jejíž členkou se nově stává.

Časopisu Zemědělská škola přeji, aby měl stále věrné čtenáře a aby měl podporu pro svou činnost. Těším se také na spolupráci s přispěvateli z České republiky i Slovenské republiky, a především se všemi generacemi čtenářů, které tento časopis má.

Pavel Sládek ✨

Moji milí čtenáři,

když jsem o prázdninách v létě roku 1988 nastupovala do redakce časopisu Zemědělská škola, řekl mi tehdejší vedoucí oddělení pedagogických časopisů, že by bylo žádoucí, abych tuto činnost vykonávala alespoň deset let. Myslím, že by měl dnes radost, protože se mi dařilo připravovat časopis Zemědělská škola bez půl roku plných 28 let.

Důvodem, proč jsem tak dlouho u této pěkné práce zůstala, jste byli Vy, moji čtenáři, redakční rada, dopisovatelé... Každá návštěva našich zemědělských, lesnických, zahradnických, potravinářských, veterinářských, rybářských škol, setkání s řediteli, učiteli, mistry,

pracovníky školních hospodářství, ale i domovů mládeže... a v neposlední řadě setkávání s žáky, mně vždycky dodalo tolik elánu, radosti a naděje, že jsem chtěla pokračovat.

Pokaždé jsem u Vás cítila tu učitelskou trpělivost a víru (i když se školy potýkaly a stále potýkají s nelehkými problémy), že vzdělávání dětí – odborné i lidské – má smysl, ať už je jakkoliv obtížné.

Za všechna krásná přijetí, předání zkušeností, poznatků a odhodlání děkuji všem českým a slovenským školám, které jsem měla možnost poznat osobně či prostřednictvím článků a zpráv; a stejně tak kolegům, spolupracovníkům, kteří mně byli nápomocni a podporovali mě.

S radostí a s chutí budu nadále zemědělské školství sledovat, v rámci svých možností mu pomáhat, i když už trochu z povzdálí jako členka redakční rady, ale stále s Vámi!

Alena Krajíčková ✨

Sešla se Valná hromada

Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru

Institut celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně se stal 19. 11. 2015 hostitelem setkání členů Asociace. O den dříve se sešla její Výkonná rada, aby jednání Valné hromady připravila.

Opět po roce se 19. listopadu setkali ředitelé středních odborných škol a školních hospodářství, aby zhodnotili svoji celoroční činnost, předali si společně s pozvanými hosty své zkušenosti, názory a poznatky. Z hostů byli přítomni zástupci Institutu celoživotního vzdělávání, Ministerstva zemědělství ČR, Agrární komory ČR, Národního ústavu pro vzdělávání, Institutu vzdělávání a poradenství ČZU a Ústavu zemědělské ekonomiky a informací.

Co zásadního se událo za poslední rok v životě škol a jejich Asociace?

Se zprávou o činnosti Asociace od minulé Valné hromady vystoupil její předseda a ředitel České zemědělské akademie pan **Mgr. OTAKAR BŘEZINA**.

Výkonná rada se během kalendářního roku sešla k projednávání aktuálních otázek i koncepčních záležitostí celkem 4x, a to 8. 4. 2015 na škole v Humpolci, 24. 6. 2015 na škole ve Stříbře, 1. 10. 2015 v Praze na Agrární komoře ČR a v předvečer Valné hromady 18. 11. 2015 v Brně. *(Pravidelně uvádíme v Zemědělské škole.)*

V rámci **spolupráce s ministerstvem zemědělství** se setkali zástupci Výkonné rady navíc i 19. října s náměstkem ministra zemědělství Ing. Šnejdrou, aby projednali možnosti podpory zemědělského školství. Ta se daří mj. v oblasti udělování akreditací pro kurzy dalšího vzdělávání (kurzy v oblasti ochrany rostlin, kurzy obecných zemědělských činností). Školy si váží také úspěšného pokračování modelu „školních závodů“ a rovněž vítají již několi-

kaletou podporu odborných soutěží. Ve spolupráci s ministerstvem, především s odborem vzdělávání a poradenství se podařilo přesvědčit ÚZEI o nutnosti zachovat časopis Zemědělská škola. K propagaci škol vydalo ministerstvo (ve spolupráci s ÚZEI) brožuru „Přehled zemědělských a lesnických škol a oborů“ a společnou akcí bylo i vzdělávání učitelů odborných předmětů na České zemědělské univerzitě.

Členové Asociace uvítali i myšlenku úprav Rámcových vzdělávacích programů tak, aby žáci příslušných oborů ukončovali studia už s potřebnými certifikáty pro svou činnost. I to by mohlo napomoci k dalšímu zatraktivnění zemědělských oborů. Za velký úspěch považují školy zahrnutí školních hospodářství do možných příjemců čerpání podpory z Programu rozvoje venkova – to se stalo historicky poprvé!

S Ústavem zemědělské ekonomiky a informací spolupracuje Asociace na vydávání časopisu Zemědělská škola (účastí v redakční radě) a zejména aktivním dodáváním článků, témat, výsledků soutěží... Za úspěch minulého období považují vydání rozsáhlé publikace (alespoň v elektronické formě) pana Ing. Rozmana – „A zapomínat se nemá“, pojednávající o historii a vývoji zemědělského školství a významných osobnostech té doby.

Další oblastí, kterou se zabývá Výkonná rada, je spolupráce s **Národním ústavem pro vzdělávání**. Pravidelně řeší projekt Národní soustavy kvalifikací – bylo sváleno přes 770 profesních kvalifikací, kolem 500 je v procesu schvalování, pracuje zde 30 sektorových rad včetně zemědělské. Rada škol se do tohoto systému dalšího vzdělávání zapojila a využila tak nabízenou příležitost, řada jich ale ještě svůj potenciál nevyužila. V České republice bylo celkem přezkoušeno více než 120 000 osob, z našeho resortu je nejvíc zkoušek v oblasti zahradnictví a údržby zeleně, na opačném konci jsou např. zkoušky u opravářů zemědělských strojů.

Členové Výkonné rady a členové Asociace se rovněž zapojují do práce Školské komise **Agrární komory**. Ta v letošním roce přišla s konceptem podpory vybraných odborných akcí, které pořádají školy, což je další krok k podpoře rezortních škol. Školy budou mít možnost prezentovat své akce a zvát na ně prostřednictvím

kalendáře akcí škol, který bude umístěn na stránkách Agrární komory. V prosinci letošního roku budou moci požádat o přístup ke kalendáři a průběžně jej aktualizovat.

Spolupráce členů Asociace probíhá i s univerzitami, ať už je to **Mendelova univerzita** nebo **Česká zemědělská univerzita**, a to zejména na platformě pedagogických praxí posluchačů obou institutů na jednotlivých středních školách. Pedagogické praxe budoucích učitelů považují školy i univerzity za oboustranně velmi přínosné.

Problematika zapracování inkluze v platné legislativě

Předseda Asociace se dotknul též posledních aktuálních informací z prostředí **ministerstva školství** a Národní rady Unie školských asociací **CZESHA**, kde se mj. řeší problematika zapracování inkluze na školách v platné legislativě. Za CZESHA s rozumným náhledem na danou problematiku vystupoval současný náměstek paní ministryně, prof. Stanislav Štech.

Prof. Štech hovořil o demokratizačním procesu ve vzdělávání. Cílem je, aby byly děti se smyslovými vadami, tělesnými vadami i děti ze sociálně slabého prostředí vzdělávány v hlavním proudu vzdělávání, a to za pomoci podpůrných opatření. Počítá se s postupným rozumným náběhem od prvních tříd, kdy bude řešen první stupeň postižení při zachování speciálních škol. Podmínky by měly být nastaveny citlivě, aby nedošlo k rozkolu ve vzdělávacím procesu. Spory se vedou o děti s lehkým mentálním postižením. Inkluze musí být podpořena finančním zabezpečením, školy si budou moci požádat o peníze na asistenta pedagoga, popř. na další podpůrná opatření. Dojde ke změně v Rámcových vzdělávacích programech pro základní vzdělávání.

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Další důležitou informací z ministerstva školství, se kterou seznámil zástupce Asociace paní náměstek PhDr., Mgr. Václav Velčovský, Ph.D., je připravovaný program OP VVV (Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání) pro programové období 2014–2020. Operační program je multifundový. Zatímco z Evropského sociálního fondu budou financovány neinvestiční aktivity, z Evropského fondu pro regionální rozvoj naopak investiční aktivity. OP VVV se ve třech prioritních osách zaměřuje na celý vzdělávací systém od mateřských až po vysoké školy, včetně podpory výzkumu a vývoje. Navazuje tak na operační programy z období 2007–2013 v gesci MŠMT, tedy na Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) a Operační program Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpI).

Podle Mgr. Březiny musí evropské peníze pokrývat nenároková opatření, ne to, co je nárokové a povinné. Tato skutečnost je velkou komplikací při zakomponování proinkluzivních opatření, schva-

lovací proces je velmi složitý. Výzvy musí být schváleny Evropskou komisí, finálně je schvaluje výbor Evropského parlamentu.

Řídící orgán připravuje 38 šablon pro OP VVV, k 1. dubnu 2016 by měly být vyhlášeny první šablony. Před vyhlášením proběhnou informační semináře a školy budou mít dva až dva a půl měsíce na jejich zpracování. Princip bude stejný jako u dřívějších operačních programů, alokace na projekt se odvíjí od počtu žáků. Financování proběhne platbou ex-ante (jedná se o poskytnutí prostředků příjemci před realizací jeho výdajů na projekt), délka min. 6 měsíců, max. 2 roky.

Problematika financování škol

Otázky financování škol projednával s představiteli Asociace paní ředitel Mgr. Václav Pícl. O změně systému financování škol se mluví dlouhodobě, podle předsedy Asociace Mgr. Březiny financování na žáka jde proti kvalitě škol a nepříspěvá k výsledné kvalitě absolventů. Ministerstvo školství připravuje koncept, podle kterého by školy měly dostat finanční prostředky na vykázané normativní platy plus „balíček peněz“ na různé příplatky. Je třeba si ale ohlídat nastavení parametrů nového systému. Ministerstvo bude požadovat, aby ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání byly stanoveny počty hodin, které jsou v daném oboru nárokové při daném počtu žáků. Systém by mohl pomoci i učebním oborům.

Mgr. Březina je přesvědčen, že uvažovaná změna ve financování by přispěla ke stejnému placení škol napříč republikou, vyloučily by se rozdílné normativy v některých krajích, další přerozdělování peněz, omezila by se v tomto směru kompetence krajů.

Problematičtější je financování nepedagogických pracovníků, které by se mělo odvíjet podle počtu tříd, ale i zde se dá najít rozumný kompromis.

K novele školského zákona

Chystá se novela školského zákona, a proto se této záležitosti věnovala 18. listopadu i Výkonná rada Asociace, která Valné hromadě předcházela. Členové Výkonné rady diskutovali s paní ředitelkou benešovské školy PaedDr. Ivanou Dobešovou, která je zároveň

i poslankyní Poslanecké sněmovny parlamentu ČR. Ve vztahu k novele přijala VR Asociace usnesení k několika požadavkům:

„Chceme, aby v rámci společného přijímacího řízení mohl uchazeč konat přijímací zkoušku pouze jednou (nikoliv dvakrát); nechceme zavedení povinné maturity z matematiky u vybraných oborů vzdělání, prohlubuje se tak i hendikep odborných škol vůči gymnáziím; chceme také, aby v rámci roku řemesel, který je vyhlášen na rok 2016, se počítalo i s podporou zemědělských škol; požadujeme, aby vzdělávání pedagogů organizované ministerstvem zemědělství

či její přímo řízenou organizací bylo započítáno do prvků kariérního systému.“

Závěrem předseda Asociace Mgr. Březina poděkoval všem aktivním členům za práci, podnětné náměty a všem organizacím, se kterými spolupracují, za podporu v jejich činnosti.

Informace **z vystoupení hostů, z následné diskuze i schválené usnesení z jednání si přečtete v následujícím čísle Zemědělské školy a rovněž tak na webových stránkách Asociace: www.asven.cz**

akr ✨

Třídní učitel na střední škole – neviditelný dobrý duch nebo Popelka?

Jan Amos Komenský ve své Velké didaktice uvádí, že „jeden učitel má řídit třídu, podobně jako jedno slunce osvětluje, zahřívá a zavlažuje zemi a zachovává týž pořádek, jaký dnes, takový zítra“.

Třídní učitel je tedy pedagog, jemuž je ve škole organizačně přidělena formální skupina žáků, třída. Jedná se o tradiční, nekodifikované pojmenování učitele – svým způsobem učitele-specialisty, který kromě vlastní výuky má v konkrétní třídě ještě další povinnosti, minimálně povinnosti organizačně-administrativního charakteru. Třídní učitel je učitel, který je ředitelem školy pověřen k výkonu funkce třídního učitele; z tohoto pověření vyplývají specifické pravomoci, povinnosti a zodpovědnost.

„Třídní učitel“ v dokumentech a legislativě

Závažné dokumenty programové a koncepční, školská legislativa ani metodické materiály ministerstva školství pojem „třídní učitel“ nedefinují – fakticky tedy neexistuje. Většina z těchto dokumentů pojem třídní učitel vůbec nezná. Odborné publikace, které by se celostně zabývaly funkcí třídního učitele, neexistují. Kratší odborné texty – publikované články se obvykle zabývají pouze jedním nebo několika málo aspekty práce třídního učitele, izolovaným pohledem na konkrétní oblast činnosti či zodpovědnosti, nepřínášejí ucelený pohled.

Funkci třídního učitele, jeho postavením ve škole a ve třídě, jeho rolemi ve třídě, požadavky na tuto funkci kladenými, právy a povinnostmi by se měly zabývat především vzdělávací instituce, které zabezpečují profesní přípravu učitelů, tedy pedagogické fakulty univerzit a vysokých škol, případně nabízejí kurzy dalšího (celoživotního)

votního) vzdělávání. Zároveň by funkce třídního učitele (se všemi výše jmenovanými atributy) měla být ukotvena buď ve školských koncepčních dokumentech, v celostátně platných metodických dokumentech, případně ve školské legislativě.

Příprava učitelů na třídnictví

Učitelé působící ve středním vzdělávání musí mít předepsané odborné a pedagogické vzdělání – dle zákona o pedagogických pracovnících. Koncepční přípravu budoucích učitelů na třídnictví, případně další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) vedoucí systematicky k získání, udržení a zkvalitňování kompetencí třídního učitele, nenabízí u nás žádná vzdělávací instituce. Problémem je, že vysoké školy, které poskytují formální vzdělávání učitelům, třídnickou práci učitele poněkud opomíjejí.

Finanční ohodnocení

Náročnost práce třídního učitele byla vyhodnocována prostřednictvím časových snímků práce pedagogů, kteří působí jako třídní učitelé. Průměrný čas, který třídní učitel věnuje třídnické práci a komunikaci s žáky či rodiči, je 5,5 hodiny týdně, tj. 22 hodin za měsíc, počítáme-li na měsíc 4 týdny. Za tuto práci dostává učitel příplatek 400–1000 Kč, který je součástí jeho hrubé mzdy. Jednoduchým výpočtem zjistíme, že hrubá hodinová hodnota třídnické práce se pohybuje mezi 18–45 Kč (čistá odpovídá rozsahu

13,50–34 Kč). Přitom legislativně stanovená hodinová minimální mzda je od 1. 9. 2015 ve výši 55 Kč!

Tento rozpor dost hrubě nekoresponduje se slovy současné ministryně práce a sociálních věcí M. Markšové, která při rozhodování o zvýšení minimální mzdy k 1. 9. 2015 uvedla: „Pochťivě pracujícím chceme zajistit důstojnou odměnu za vykonanou práci. Postupně proto budeme zvyšovat minimální mzdu tak, aby se její úroveň přiblížila čtyřiceti procentům průměrné mzdy. Toto řešení zohledňuje současný i očekávaný ekonomický vývoj, stejně jako předpokládaný růst mezd a spotřebitelských cen.“

Je třídní učitel nepochťivě pracujícím – nebo pochťivě nepracujícím? Jaké jsou všeobecně požadavky vedení škol na třídní učitele?

Povinnosti třídního učitele

Ve středních školách jsou povinnosti třídního učitele součástí především náplně práce učitele a třídního učitele, s níž ředitel školy seznamuje prokazatelně všechny nově nastupující učitele již před uzavřením pracovní smlouvy; učitel tedy zná povinnosti třídního učitele obvykle ještě před tím, než je třídnictvím pověřen. Dále povinnosti třídních učitelů nepřímo popisují školní řády, vnitřní směrnice a jiné vnitřní dokumenty škol. Třídní učitel kromě běžné výuky, příprav, vedení dokumentace, navíc:

- zodpovídá za dodržování zásad bezpečnosti práce a požární ochrany (PO), zajišťuje a provádí školení žáků v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a PO, eviduje ochranné pomůcky vydané žákům, je zodpovědný za sepsání zápisu o případném školním úrazu;
- plní řídicí úlohu ve výchově žáků své třídy a koordinuje úsilí všech vyučujících o zvyšování celkové úrovně jejich vědomostí;
- zajišťuje volbu třídní samosprávy, napomáhá při její činnosti;
- získává a shromažďuje informace o žácích, sleduje a pravidelně vyhodnocuje chování třídy (interpersonální vztahy) a docházku žáků, spolupracuje s výchovným poradcem školy v otázkách výchovy žáků své třídy, navrhuje výchovná opatření a změny; vyhodnocuje případy mimořádně nadaných a talentovaných žáků;
- pravidelně spolupracuje s výchovným poradcem, školním metodikem prevence, speciálním pedagogem, školním psychologem; podává návrhy na svolání výchovné komise; sleduje ve své třídě problematiku návykových látek, šikany, problémy rasismu a xenofobie; o problémech pravidelně informuje školního metodika prevence;

- věnuje individuální péči dětem z málo podnětného prostředí, dětem se zdravotními problémy; seznamuje ostatní učitele s rodinnými a osobními problémy žáků, které mohou mít vliv na práci žáka ve škole; při sdělování těchto informací musí vždy dodržet důvěrnost informací a takt při jejich interpretaci; konzultuje s ostatními učiteli problematiku jednotlivých žáků, především žáků s trvalejšími psychickými a zdravotními potížemi;
- ve shodě s ostatními učiteli činí opatření pro koordinaci náročnějších domácích úkolů, zkoušení, závažnějších písemných prací a testů apod.;
- vede třídní knihu, třídní výkaz a ostatní psanou i elektronickou pedagogickou dokumentaci a administrativní agendu, která bezprostředně souvisí s pedagogickým vedením třídy; na základě žádosti zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka uvolňuje žáka z vyučování ve stanoveném rozsahu, přijímá oznámení o důvodu jeho nepřítomnosti, omlouvá nepřítomnost žáka ve výuce na základě omluvenky podepsané zákonným zástupcem žáka nebo lékařem; předkládá pedagogické radě zprávu o třídě;
- vede schůzky rodičů žáků své třídy v rámci organizovaných třídních schůzek, využívá ji pro kvalitní spolupráci s rodiči a pro řešení problémů žáků, individuálně jedná s rodiči; zodpovídá za předání nezbytných informací rodičům (prospěch, chování, mimoškolní akce, způsoby uvolňování, aj.);
- spolupůsobí při mimotřídní a mimoškolní činnosti žáků své třídy;
- spolupracuje s učiteli odborného výcviku a praxe, ve shodě řeší především omluvenou a neomluvenou absenci žáků;
- zabezpečuje distribuci učebnic a školních potřeb ve třídě.

Závěrem

Z uvedených povinností třídních učitelů a jejich velké obsahové různorodosti lze odvodit, že práce třídního učitele je velmi rozmanitá, velmi obsažná a velmi náročná jednak na organizační a komunikační kompetence konkrétní osoby třídního učitele a jednak na různorodé znalosti školské a vzdělávací problematiky (a s tím související praktické dovednosti). Především ale třídní učitel pracuje se třídou, formuje osobnosti žáků, musí být dobrý pedagog, psycholog, sociolog, ...

Přímo se nabízí otázka k zamyšlení: Jak si má veřejnost vážit práce třídního učitele, jestliže výchova našich dětí je ohodnocena méně než minimální mzdou?

Ing. Jana Porvichová, Ph.D.,

Střední škola umělecká a řemeslná v Praze 5 ☀

Bramborářské dny opět úspěšné

Bramborářské dny proběhly koncem října v Havlíčkově Brodě. Letos se jednalo v pořadí již o jubilejní pětadvacátý ročník. Po tři dny byl připraven opravdu bohatý program. První den soutěžili žáci středních škol se zemědělským zaměřením, druhý den proběhl seminář „Brambory 2015“ a třetí den patřil trhům na náměstí. Tuto tradiční akci opět uspořádaly Ústřední bramborářský svaz České republiky a Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o., ve spolupráci se sponzorskými firmami.

Na seminář se sjeli účastníci ze všech koutů České republiky i ze zahraničí. Zúčastnění, kterých se sešly zhruba tři stovky, se dozvěděli množství zajímavých informací nejen z oblasti pěstování brambor. Před kulturním domem Ostrov, kde se seminář konal, organizátoři opět přichystali výstavu brambor, kde příchozí měli možnost na vlastní oči porovnat rozmanité odrůdy.

Venku mohli příchozí porovnat vystavené odrůdy brambor

Uvnitř kulturního domu stejně jako v minulých letech předváděly svoji nabídku zúčastněné firmy. Mnohé dekorace byly velmi nápadité a přitahovaly pozornost příchozích. V předšálí organizátoři připravili degustaci vybraných odrůd brambor. Velké pozornosti se těšily rozmanité pokrmy připravené z brambor. Zúčastnění měli také možnost získat různé zajímavé publikace včetně receptů na lákavé bramborové pochoutky.

Předání cen vítězům

V úvodu semináře předal ředitel Výzkumného ústavu bramborářského Ing. Jaroslav Čepel, CSc., ceny žákům středních zemědělských škol, kteří obsadili první tři místa v soutěži o „Bramborový květ Vysočiny“. Soutěže se letos zúčastnilo osm žákovských týmů. Ve čtrnáctém ročníku tohoto již tradičního klání s několika soutěžními disciplínami zvítězil Jiří Holejšovský z Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy Benešov. Druhé místo obsadil Jakub Červenka ze stejné školy a třetí skončil Vítězslav Pohaněl z Gymnázia a Střední odborné školy zdravotnické a ekonomické Vyškov.

Vítězové soutěže o Bramborový květ Vysočiny při přebírání cen společně s ministrem zemědělství Marianem Jurečkou (vpravo)

Sucho porostům škodilo

Ačkoli se letos brambory na našich polích vysazovaly za příznivých podmínek, vyvstávaly problémy s mezerovitostí porostů. K příčinám této situace patřila vysoká kontaminace sadby pektinolytickými bakteriemi. Další příčinou bylo odklíčení sadby a poškození rezidui pesticidů. Vývoj porostů ovlivňoval narůstající vláhový deficit a vysoké teploty, v polovině srpna pak vysoké dešťové srážky. Porosty poškozené dlouhotrvajícím suchem po deštích rychle obnovily růst. Došlo k nasazování nových hlíz, zmlazování, objevila se dutost hlíz, sklovitost, rozprasky a deformace nebo se zvětšily lenticely.

Letošní neúroda brambor způsobená dlouhotrvajícím suchem sice zvedla ceny, ale na druhé straně se již řadu let mění stravovací návyky spotřebitelů v neprospěch konzumace brambor. Výměra této okopaniny v České republice neustále klesá a tento trend se zatím nedaří žádnými opatřeními zastavit.

Pokles plochy brambor v ČR

V letošním roce velkopěstitelé v České republice hospodařící na více než jednom hektaru vysázeli pouze 22 681 hektarů brambor. To představuje v porovnání s předešlou sezónou, kdy u nás plocha této okopaniny dosahovala 23 992 ha, pokles o zhruba pět a půl procenta. Zatímco u konzumních brambor se v ČR výměra

trvale snižuje, u brambor na škrob v posledních letech díky dotacím vzrůstá a blíží se k pěti tisícům hektarů. Ještě větší, zhruba patnáctiprocentní, pokles byl zaznamenán u sadby, jejíž plocha v ČR dokonce poprvé v historii klesla až pod tři tisíce hektarů. K uznávacímu řízení bylo přihlášeno jen 2 924 ha.

Přátelští vystavovatelé představovali svoji nabídku

V České republice se letos množilo celkem neuvěřitelných 203 odrůd brambor, ale jen šest z nich přesáhlo výměru sta hektarů (Adéla, Dali, Eurostarch, Impala, Marabel, Ornella). Naopak 57 odrůd se množilo na ploše menší než jeden hektar.

V letošním roce na 9 270 hektarů obdrželi pěstitelé v ČR dotaci 5 300 Kč/ha při pěstování konzumních brambor. Tato podpora by se měla od roku 2017 zvýšit. Škrobářenské brambory byly na ploše 4 972 ha dotovány sedmnácti tisíci korunami na hektar.

V současnosti je sepsaný návrh zákona s cílem propagace konzumace brambor. Pěstitelé nad jeden hektar by mohli na hektar

dostávat dvě stovky korun a osmi korunami na tunu by se měly dotovat dovezené brambory.

Malá výměra na Slovensku

U našich slovenských sousedů se výměra brambor ustálila na zhruba desíti tisících hektarech. Hektarové výnosy se v posledních letech na Slovensku pohybují mezi patnácti až dvaceti tunami. Letošní produkce brambor se na Slovensku odhaduje mezi 180 až 190 tisíci tunami.

K příčinám poklesu výměry brambor u slovenských pěstitelů patří nejen nezískání kvóty na škrob, téměř žádné zpracovatelské kapacity a intenzifikace pěstování, ale také změna stravovacích návyků, změna rajonizace pěstování nebo vstup energetického průmyslu do zemědělství. Sadba se na Slovensku množí na ploše jen o něco větší než pět set hektarů. V letošním roce se pěstovalo na slovenských množitelských plochách 69 odrůd, přičemž největší výměra patřila odrůdě Marabel.

Méně brambor v Evropě

Ke snižování plochy konzumních brambor dochází i v západní Evropě. V zemích EU-15 by se letos mělo sklídit asi 42 miliónů tun brambor. V zemích EU-28 se letošní produkce předpokládá kolem 55 miliónů tun, což představuje meziroční snížení o zhruba pět miliónů tun. Pozitivní zprávu pro evropské pěstitele brambor představuje předpokládaný nárůst výkupních cen. Brambor se kvůli dlouhotrvajícímu suchu prakticky nikde neurodily. Loni byla situace úplně jiná, brambor byl nadbytek a ceny padaly strmě dolů.

Zatímco plocha a produkce brambor v Evropě klesá, v Asii se naopak výměra brambor rozšiřuje a neustále stoupá i produkce. Výměra brambor se rozšiřuje i v oblasti Středozemního moře, především v Egyptě.

Ing. Hana Honsová, Ph.D.

Česká zemědělská univerzita v Praze ☼

Zúčastnění mohli ochutnat různé pokrmy z brambor

Soutěžící s doprovody po ukončení soutěže

Největší poklad z Nového světa opanoval Vysočinu

Když se španělští „conquistadoři“ vraceli z nově objevené jižní Ameriky, jejich lodě byly napěchované poklady tohoto nového kontinentu.

Největším pokladem nebylo zlato a stříbro, ale nenápadná rostlinka *Solanum tuberosum* neboli brambora. Námořníci brzy pochopili, že tato plodina je důležitá pro jejich přežití na moři, a jako jedni z prvních Evropanů ji začali používat dnes obvyklým způsobem. Brambory námořníci chránili nejen před hladem, ale i před velmi častou nemocí námořníků, kterou byly kurděje. Evropané ovšem zpočátku pravý význam brambor nepochopili a využívali je především jako okrasnou exotickou rostlinu nebo jako lék proti různým chorobám, dokonce byly využívány jako afrodiziakum.

Do Čech se brambory dostaly přes Braniborsko, a svému názvu údajně vděčí zkomolení zeměpisného označení. Braniborsko bylo totiž v té době součástí Pruského království a pruský král Fridrich II. Veliký jako jeden z prvních pochopil skutečný význam brambor.

Významným českým propagátorem brambor byl Jan Svatopluk Presl, který ve svém díle Wšeobecný rostlinopis z roku 1846 píše o bramborách jako o „největším užitku, který lidstvo z objevení Ameriky mělo“.

ps

Bramborový květ 2015

Dne 22. října 2015 proběhla na půdě České zemědělské akademie v Humpolci, střední škole již tradiční Soutěž o bramborový květ Vysočiny. Letošního ročníku se zúčastnilo celkem osm dvoučlenných týmů ze zemědělských škol v Třebíči, Benešově, Březnici, Vyškově, Bystřici n/P., Poděbradech, Čáslavi a pořádající školy.

Vlastní soutěž se skládala ze sedmi různě obtížných částí, a to testu o bramborách a jejich technologii pěstování, „poznávačky“ chorob brambor, strojních částí a polních plodin, „videopoznávky“ zemědělské mechanizace a pracovních operací, testu ze znalostí zemědělské techniky (letos to byl bramborový sklízeč GRIMME), jazykových vědomostí (orientace v cizojazyčném odborném textu a překladu), stanovení škrobnatosti průmyslových brambor a konečně zde byla i trocha kreativity při tvorbě bramborového razítka. Nejúspěšněji celou soutěží prošli soutěžící z Benešova, kteří obsadili první a druhé místo, třetí skončil soutěžící z Vyškova. Všichni zbývající obdrželi bramborovou medaili. Na základě výsledků můžeme konstatovat, že všichni studenti prokázali dobrou znalost týkající se pěstování brambor.

Večer byl pro studenty uspořádán turnaj v bowlingu, při kterém si vyměnili poznatky ze svých škol. Pro všechny účastníky byla odměnou návštěva 25. bramborářských dnů v Havlíčkově

Soutěžící z řad veřejnosti

Jiří Otradvský (Poděbrady) popisuje jednotlivé části sklízeče brambor GRIMME

Brodě, kde se dozvěděli mnoho nových informací. Pro první tři studenty bylo jistě významným povzbuzením do dalšího vzdělávání převzetí věcných cen z rukou ministra zemědělství Ing. Mariana Jurečky.

Na závěr můžeme říci, že začneme připravovat další ročník soutěže a věříme ještě ve vyšší počet zúčastněných škol a týmů i soutěžících.

Za organizátory Ing. Jiří Zajíc, ČZA v Humpolci

Lucie Grecmanová (Březnice) odečítá obsah škrobu v průmyslových bramborách

Hejnický dřevorubec 2015

Zaslechla jsem u místních, že když má být soutěž Hejnický dřevorubec, tak prší; když začíná pršet, ptají se místní, zda nebude Hejnický dřevorubec. Nevím, co je na tom pravdy, ale 14. a 15. října tohoto roku pršelo a konal se už 18. ročník mezinárodní soutěže žáků lesnických škol v práci s motorovou pilou Hejnický dřevorubec 2015. Ale já jsem měla dojem, že už tu jsou na déšť zvyklí, a že to zase tak moc nikomu nevadí. „Lesy přece déšť potřebují!“

Pořadatelem soutěže byla Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant společně s Libereckým krajem a Regionální agrární komorou Libereckého kraje.

Představme si hejnickou lesnickou školu

Škola je téměř 60 let nedílnou součástí města Hejnice, které se svojí polohou řadí mezi turisticky atraktivní místa severních Čech. V roce 2007 došlo ke sloučení Střední školy lesnické Hejnice a Střední školy hospodářské Frýdlant a lesnická škola v Hejnicích tak tvoří jedno ze tří pracovišť Střední školy hospodářské a lesnické Frýdlant. Škola v Hejnicích má kapacitu kolem 220 žáků, pro menší polovinu je k dispozici domov mládeže. Školní areál v krásném lesoparku zahrnuje vše, co žáci potřebují k dobrému vzdělávání i ke chvílím odpočinku – školní budovu s moderně zařízenými učebnami, strojní vybavení a dílenské prostory pro odborný výcvik na velice dobré úrovni, školní jídelnu, prostory pro zájmové aktivity. Část odborného výcviku probíhá i na smluvních pracovištích v prosperujících firmách, výhodná poloha umožňuje nabídnout žákům odbornou praxi v Německu.

V současnosti nabízí hejnická škola tři učební obory, Lesní mechanizátor, Zpracovatel dřeva a Zahradník.

Sjelo se 16 závodníků z osmi škol

Letos do Hejnic přijeli soutěžící ze Střední odborné školy Frýdek-Místek, Střední lesnické školy a Středního lesnického učiliště

Křivoklát, Vyšší odborné školy a Střední lesnické školy Písek, Střední lesnické školy a Střední odborné školy Šluknov, Střední odborné školy lesnické a strojírenské Šternberk, Střední lesnické školy Žlutice, mezinárodní zastoupení podpořila Střední odborná škola lesnická Tvrdošín – pěkná dálka z Oravy, a soutěžili i hejničtí žáci.

Soutěž se už tradičně uskutečnila v prostoru před zahradou Mezinárodního centra duchovní obnovy u kostela a kláštera v Hejnicích (ve skvostných prostorách kláštera byli také soutěžící a jejich doprovod ubytováni).

Hod sekerou na cíl

Kácení

Kombinovaný řez

Odvětvování

Po slavnostním zahájení

První soutěžní odpoledne proběhlo klání v technických disciplínách, do kterých se řadilo:

- kácení – úkolem bylo pokácet „strom“ do vyhrazeného prostoru
- výměna řetězu – soutěžící museli v co nejkratším čase rozložit a následně složit část motorové pily
- kombinovaný řez – odříznutí kotouče z kmenu (kotouč nesmí být slabší než 3 cm a silnější než 8 cm)
- přesný řez – v této disciplíně musel závodník odříznout kotouč z kmene tak, aby nepoškodil desku, na které kmen leží

Program obohatily doprovodné soutěže. V soutěži jednotlivců závodníci odřezávali kotouče řetězovou motorovou pilou, úkolem bylo odříznout tři kotouče o tloušťce 3–5 cm z kulatiny na podstavci. Pořádné soustředění vyžadovala disciplína – práce s nakladačem a ne každý si na ni troufnul. Družstva se utkala v dřevorubeckém dvojboji s ručním nářadím – v přerézávání ruční pilou (odříznutí kotouče z listnatého kuláče) a v přesekávání sekerou (každý člen družstva musel přesekat jeden kuláč ve vyznačené zóně). Chvilí odpočinku od fyzického úsilí přinesla soutěž jednotlivců v poznávání dřevin (podle vzorků dřev bylo třeba poznat deset našich domácích dřevin a přiřadit k nim letorost, plod či šišku).

Některé soutěže si mohli vyzkoušet i návštěvníci, pro zájemce pořadatelé nachystali např. hod sekerou na cíl vzdálený 6 m a terč o průměru kolem 70 cm, poznávání bylin a koření podle vůně...

Večerní hodnocení

První den soutěžení i přes mokré počasí zdárně skončilo. Pedagogický doprovod žáků, rozhodčí a hosté se ještě sešli na společenském večeru v jídelně školy. Byla to pěkná příležitost v suchu si sdělit první dojmy a postřehy ze soutěží a i se podělit o novinky a informace z domovských lesnických škol.

Organizátory soutěže potěšilo, že bývalí žáci hejnické školy, dnes úspěšní republikoví závodníci i mistři republiky, se závodů pravidelně zúčastňují jako rozhodčí. Na školu se vracejí, pomáhají soutěžícím a jsou pro ně velmi blízkými vzory. Soutěže dávají žákům šanci najít si dobrého koníčka, podívat se třeba i do světa...

Mladí rozhodčí – Jindra, Martin, Jan – naopak vzpomínali na možnosti, které jim škola nabídla. Dnes se mohou na školu vracet trénovat, to je obrovská výhoda, protože na každou soutěž je třeba se důkladně připravovat. A na oplátku začínajícím rádi pomohou. Ale aby budoucí závodníci uspěli, musí mít k soutěžení nějakou motivaci, nesmí závodit z donucení. Rozhodčím se zdá, že mladým někdy chybí vůle, když se hned nezadaří, jdou od toho. Nej důležitější na úspěchu je příprava, ale také trochu záleží na štěstí.

Přesný řez

Výměna řetězu

Timbersports

Aby závodění mělo smysl, musí vás bavit, protože je to činnost časově, fyzicky i finančně náročná. Když žák opustí školu, tak už je příprava a trénink trochu složitější, zvláště když nenajdete podporu ve firmě, sponzorovi... Ale kdo se chce soutěžení skutečně věnovat, má tu snahu, tak uspěje. Vždycky záleží na člověku, někdo to vzdá, někdo vydrží. A jak dlouho se lze tomuto sportu věnovat? Na věku tak úplně nezáleží, záleží, jak se kdo cítí. I starší kolegové se stále úspěšně zúčastňují závodů.

S podporou malých a velkých diváků

Druhý den pokračovaly doprovodné soutěže a zahájena byla soutěž v odvětvování. (Úkolem závodníků v této disciplíně je odvětvit kmen co možná nejrychleji a nezanéchat suk vyšší než 5 cm nebo nezařznout do kmene hlouběji než 5 cm.)

Dopoledne přicházeli závodníci podpořit žáci základních a mateřských škol, přicházeli i dospělí diváci. Pro děti a mladší žáky byly připraveny pestré soutěže s přírodní a lesnickou tematikou, neodmyslitelným bylo nadšené povzbuzování všech soutěžících. Pro všechny byla třešničkou na dortu soutěž a předvádění sportovního dřevorubectví Stihl Timbersports v podání našich mistrů. Jednu z oficiálních šesti disciplín Singlebuck – řezání ruční pilou – si mohli vyzkoušet i odvážní zájemci. Vidět špičkové mistry při práci mohlo dodat chuť k dalšímu trénování mladým závodníkům i motivovat žáky základních škol pro lesnické obory.

Úspěch všech závodníků

Pečlivé spočítání výsledků, slavnostní nastoupení soutěžících, ocenění v jednotlivých disciplínách..., celkově nejúspěšnějšími jednotlivci se stali:

1. Tomáš Jána, Hejnice
2. Filip Hille, Hejnice
3. Miroslav Sekereš, Tvrdošín

Umístění družstev

1. Hejnice
2. Tvrdošín
3. Žlutice

Ocenění za úsilí a houževnatost si zaslouží všichni závodníci. komornějším prostředí hejnické soutěže získali první zkušenosti, jistotu a s menší trémou tak nastoupí do dalších dřevorubeckých klání. Tak to vnímá i paní ředitelka Ing. Alena Dvořáková.

Potřebná a přátelská soutěž

Tradice dřevorubeckých soutěží se v lesnickém školství udržuje už od doby vzniku škol. V České republice je lesnických škol málo, všichni se znají. Byla etapa, kdy patřili všichni pod jedno rezortní ministerstvo a lesnické školy měly navíc svoji vzdělávací instituci a řídicí instituci. Už v té době se celostátní dřevorubecká soutěž pořádala, ale postupně si uvědomili, že žáci, kteří poprvé přijdou na republikovou soutěž, ji nezvládají po psychické stránce, protože nejsou vytrénovaní. Rozhodli se proto uspořádat víc takových soutěží, aby na jaře, kdy probíhá soutěž mistrovství České republiky pro žáky škol, byli žáci na soutěž připravení.

V hejnické škole má dřevorubecká soutěž dlouhou tradici a po dohodě s ostatními středními školami se podzimní soutěžní setkání v Hejnicích stalo dobrou přípravou na soutěž celostátní. Dostali podporu tehdejšího vedení školy, podpora pokračuje dál i po změně zřizovatelů a i současný Liberecký kraj aktivitu podporuje a vítá.

Soutěže se zúčastňuje osm až dvanáct škol, záleží na situaci v jednotlivých školách. Lesnických škol ubývá, školy se slučují, důležitá je podpora lesnického sportu u nového vedení. Žáci se podívají do jiného prostředí, vznikají i nová přátelství... Tradičně se zúčastňují slovenské školy – Tvrdošín, obvykle i Banská Štiavnica, přijíždějí rovněž z německé strany. Mezi lesnickými školami je to všechno o „takovém vzájemném přátelství“ a soutěže k tomu přispívají – „Hejnický dřevorubec je potřebná pohodová záležitost“.

A neprší prý vždycky, asi to souvisí s klimatickými změnami. Když začínali před 18 lety, bylo babí léto. Tak na příští setkání!

akr ☼

Zemědělská olympiáda v Českých Budějovicích zná svého vítěze

Zemědělský svaz České republiky uspořádal ve spolupráci se Zemědělskou fakultou Jihočeské Univerzity v rámci výstavy Vzdělání a řemeslo, která se koná na českobudějovickém výstavišti, již třetí ročník zemědělské olympiády.

V testu znalostí, poznávacích soutěžích i manuálních zručností **zvítězil Válav Petrželka ze Střední školy zemědělské a potravinářské v Klatovech** s celkovým počtem 88 bodů z možných 128 bodů. Druhé místo obsadil Šimon Eichinger z Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy Tábor s 85 body. O pouhý

půl bod za ním se na třetím místě umístil Jakub Procinger z daleké Střední odborné školy Klobouky u Brna. Soutěže se zúčastnilo 13 soutěžících ze sedmi středních zemědělských škol.

Soutěž zahájil test s dvaceti otázkami na všeobecné téma, z rostlinné a živočišné výroby a mechanizace. Poté studenti převážně třetích a čtvrtých ročníků absolvovali několik poznávacích soutěží, určovali plemena hospodářských zvířat, značky traktorů, semena kulturních plodin, sušené zemědělské plodiny a krmiva pro hospodářská zvířata. Následoval odhad hmotnosti přeštického selete a bulvy cukrové řepy. Aby byla zastoupena zkouška zručnosti, dojili studenti umělé vemeno na čas půl minuty, nakládali seno na kolečko a jeli slalom, a v neposlední řadě také skládali anglickou uzdečku na koně.

A výsledky? Za půl minuty nadojen půl litr či složení uzdečky pod tři minuty jsou velmi dobré výsledky některých soutěžících. Naopak obtíže měli soutěžící při odhadu hmotnosti, ale i s poznáváním plemen hospodářských zvířat.

Na všechny soutěžící čekaly drobné dárky od Zemědělského svazu ČR a pro výherce navíc hodnotné ceny společností Kverneland Group Czech s.r.o., Strom Praha a.s., Agrall zemědělská technika a.s., Krone CZ a Agromachinery.

Ing. Soňa Jelínková, Zemědělský svaz ČR 🌻

Chovatelský den v Třebíči

– letos po čtyřiačtyřicáté –

Ve dnech 12. a 13. září 2015 se v Třebíči – v jezdeckém areálu Polanka – konal již XXIV. ročník Chovatelského dne. Tuto významnou chovatelskou akci organizovala Vyšší odborná škola a Střední škola veterinární, zemědělská a zdravotnická Třebíč ve spolupráci se Svazem chovatelů Českomoravského belgického koně – oblast Morava I.; Okresní agrární komorou; TTS energo s.r.o. Třebíč a Svazem jihomoravských chovatelů.

Cílem pořadatelů Chovatelských dnů vždy bylo představit široké veřejnosti chov chladnokrevných a teplokrevných koní různých plemen, chovy vybraných plemen skotu, ovcí, koz a malých hospodářských zvířat. K vidění byla i některá netradiční zvířata. Vedle toho se k prohlídce nabízela výstava malých i velkých zemědělských mechanizací a služeb pro zemědělství, včetně zajímavého programu spojeného s projíždkami v sedle pro děti a mládež a v bryčkách pro starší návštěvníky. To vše by mělo přispět k propagaci zemědělství v regionu kraje Vysočina. Celý Chovatelský den oživila a návštěvníky potěšila svým výtvarným uměním s tematikou domácích a hospodářských zvířat paní Marta Mastná z Dašova.

Pestrý program

Již v sobotu dopoledne projížděl po zaplněném třebíčském náměstí, kde se současně konalo třebíčské Bramborobraní, **průvod sedlových koní v doprovodu koňských záprěží** v alegorickém voze školy, v kočáře a bryčkách, kterým pořadatelská škola zvala příznivce na nedělní program a současně představovala účastníky slavnostního průvodu.

Celonedělní program zahrnoval dopolední **skokové parkury**, kde v parkuru do 70 cm zvítězil Patrik Pertlíček s klisnou Elizabet 2 ze stáje U Zlatého potoka, na dalších místech se umístily Kratochvílová Lucie ze školního jezdeckého klubu na koni Tajfun a Barbora Hlaváčková z Jezdecké stáje Granus s Armagedonem. V parkuru do 90 cm zvítězil rovněž Patrik Pertlíček, za ním se umístila Karolína Vísnerová na Rašíd-CH a František Veleba s Henrym.

Odpolední slavnostní zahájení za krásného slunného dne a v doprovodu slavnostních fanfár provedl ředitel školy a ředitel Chovatelského dne RNDr. Miroslav Dočkal, MSc.

Hlavní **záprahové soutěže** Chovatelského dne byly Memoriál Ladislava Svobody (letos po osmácté) a Honební parkury. V Memoriálu a Honebním parkuru – dvojspréží (chladnokrevní) dominovali již tradiční účastníci syn (vítěz) a otec Prokšovi ze Štoků s vranými belgiky. Honební parkur – dvojspréží (teplokrevní) ovládli vozatajové a kamarádi Stanislav Diviš a Jiří Kocmánek, stáj Kocmánek. Honební parkur – jednospřeží absolvovaly dobře vozatajky Šárka Dobešová (vítězka) ze stáje Ekobioenergo a Lucie Černá z Jezdeckého klubu Kubšice, mezi ně se vklíněl zkušený Jaroslav Drápela z Lesůnek.

Mistrovskou ukázkou **ovladatelnosti v kládě** se prezentoval pan Josef Perníčka ze Starče a v ukázce **těžkého tahu v saních** zatěžkaných „nadcentovými“ návštěvníky se přetahoval s pořadajícími žáky školy třetích ročníků zemědělských oborů pan Josef Nevoral z Častohostic.

Novinkou letošního chovatelského dne bylo **westernové vystoupení** kovboje Jimmho, který slovy Michala Tučného praví „jak chcete žít bez koní“. Jimmy předvedl mnoho ze svého umění a získal obdiv a ovace publika.

Dalším bodem programu byla **ukázka kynologického kroužku** školy v agility a sportovní kynologii pod vedením Mgr. Martiny

Šťávové. Charakteristickou mechanikou pohybu (vysoká karpální akce v klusu) koní se představili „**frísáci**“ z **Ptáčova**, vedení manželi Novotnými. Jistě zajímavou a napínavou podívanou pro tradiční návštěvníky jsou pořádány **dostihy** malých plemen koní a chladnokrevných plemen koní s vítěznými Nesquidem vedeným jezdkyní Gabrielou Košovou a Aramisem s Romanou Nevzalovou z pořádajícího jezdeckého klubu školy. Impozantně působilo několik **zápřeží** plemenných hřebců z okolních přípouštěčích stanic.

V anketě návštěvníků byla „**Nejkrásnějším koněm chovatelského dne**“ vyhodnocena a poté dekorována klisna ČMBK (českomoravský belgický kůň) Amálka majitele Jiřího Práška z Blížkovic.

Z expozice **malých hospodářských zvířat** je třeba připomenout nosného hybrida Dominant z Líhně Studenec, českou bílou kozu

krátkosrstou ze Dvora Ratibořice, plemeno ovčí suffolk ze ZVOZD Horácko z Opatova. Velkou mechanizaci představila firma Agro Trnava u Třebíče, pan Riga. Prezentační svých produktů pro výživu a krmení zvířat dodaly firmy ADW FEED a.s. z Krahulova, Alltechnology C.Z., s.r.o. a Mikrop Čebín a.s.

Poznatky a motivace

I tentokrát byl Chovatelský den zdrojem řady poznatků a informací pro drobné chovatele, podnikatele, soukromé zemědělce,

zemědělské organizace a pro všechny, kteří se o zemědělskou oblast vážně zajímají. Současně se tato akce stala motivujícím prvkem pro mládež, jak aktivně a účelně využít svůj volný čas. Tímto způsobem se zájmově směřovaní mladí lidé stávají nositeli budoucnosti českého zemědělství. Škola se snaží pořádáním každoročního Chovatelského dne propagovat zemědělství v našem regionu a dostat se tak do povědomí jak široké veřejnosti, tak především mladé generace, mající o zemědělství zájem. Je plně připravená svým zaměřením, vybavením i odbornými schopnostmi svých učitelů poskytnout současným i budoucím žákům co nejširší a nejhlubší vzdělání v oborech Agropodnikání a Veterinářství.

Oba dva dny byly též příležitostí pro prezentaci řady sponzorů regionu, bez jejichž finanční i naturální podpory by bylo pořádání daleko obtížnější. Za to jim patří ze strany pořadatelů upřímné poděkování.

Závěrem bych rád poděkoval všem pořadatelům, žákům školy za přípravu a chovatelům a majitelům hospodářských zvířat a především pravidelným návštěvníkům za účast. Během celé akce jsme připomenuli důležité a stále platné myšlenky hipologa doc. J. Duška o chovatelské disciplíně, dodržování a obnovování chovatelských tradic v praxi a o chovatelské a stavovské cti a hrdosti.

Tento den, jako svátek chovatelů a především příznivců hipologie, se stal již tradicí a má tak zajištěnou perspektivu i do dalších let.

Ing. Ladislav Svoboda, hlavní pořadatel ✨

Vzdělání a řemeslo 2015

Přehlídka středního odborného školství, 1. část

Ve dnech 21.–23. října se uskutečnil v Českých Budějovicích už 21. ročník prezentace odborného školství s ukázkami odborného výcviku a zpestřený doprovodnými soutěžemi. Cílem výstavy bylo inspirovat žáky posledních ročníků základních škol a oslovit jejich rodiče širokou nabídkou středního vzdělávání především v Jihočeském kraji.

Přitažlivě upravené stánky jednotlivých škol a atraktivní předvádění různých činností umožnilo všem zájemcům zamyslet se nad svým dalším studiem, rozhodnout se o své budoucí profesi. Co žákům základních škol výstava skutečně přinesla, záleželo hodně na i na předchozí přípravě, kterou jejich učitelé návštěvě věnovali. Po výstavišti jednak pobíhaly skupinky dětí bez cíle a bez zájmu a stejně tak se tam pohybovali žáci už s určitou představou, zájmem, často s papírem a tužkou v ruce v rámci plnění konkrétních zadaných úkolů.

Z našich škol se jich na výstavišti předvedlo dvanáct, a to na velmi dobré úrovni. Konkrétně to byla českobudějovická Střední odborná škola veterinární, mechanizační a zahradnická a Jazyková škola, Střední odborné učiliště zemědělské a služeb Dačice, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Hněvkovice, Česká zahradnická akademie Mělník, Střední zemědělská škola Písek, Vyšší odborná škola lesnická a Střední lesnická škola B. Schwarzenberga Písek, Střední škola řemeslná a Základní škola Soběslav, Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Tábor, Obchodní akademie, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Třeboň, Střední škola rybářská a vodohospodářská Jakuba Krčína Třeboň, Střední odborná škola ekologická a potravinářská Veselí nad Lužnicí a Střední rybářská škola a Vyšší odborná škola vodního hospodářství a ekologie Vodňany.

V následujících řádcích Vám představíme první dvě školy a v novém kalendářním roce budeme v malém seriálu pokračovat. Protože školy na výstavišti v Českých Budějovicích reprezentovali rovněž samotní žáci, zeptala jsem se jich:

Proč si myslíte, že by si budoucí uchazeči o studium měli vybrat právě Vaši školu? Čím se Vaše škola odlišuje od jiných škol a co Vás osobně ke studiu zlákal?

Střední odborné učiliště, Hněvkovice 1

Proč je spokojený budoucí truhlář z Hněvkovic, který velmi zručně předváděl návštěvníkům výstavy své umění... „na školách se učí podle novodobých technologií, ale my se snažíme dodržovat staré tradice. Učíme se práci s dřevem, jako se to učivalo dříve. Máme

staré historické stroje, třeba 'Roblanda'(srovnávací frézka) starého 180 let. Na jiných školách s moderními stroji už vlastně nikdo na dřevo ani nesáhne – strčíte kládu do stroje a hned vám vyjede skříň. Chtěl bych, aby se lidé vrátili k tomu pravému řemeslu..., vždyť dřevo tak voní. Ale málokdo chce na starých strojích pracovat, dnes spíše každému vyhovuje mačkat knoflíky, ale to není ono. Na naši školu chodíme kvůli lásce ke dřevu.“

Nabídka možností studia

Učební obory: opravář zemědělských strojů, podkovář a zemědělský kovář, truhlář, kuchař-číšník, cukrář, prodávač, zahradník-krajinář, zemědělec-farmář, zedník, zahradnické práce, stravovací a ubytovací služby.

Studijní obory: podnikání (denní dvouletá forma a dálková tříletá forma)

www.isshnevkovice.cz

Střední zemědělská škola, Písek

Co zlákal studentku oboru agropodnikání... „možnost uplatnění po škole a možnost si vyzkoušet něco nového. Naše škola má tu výhodu, že k ní patří školní statek, což na většině středních zemědělských škol není. Máme tak dobrou možnost pro praxi, pro získání řidičského oprávnění skupiny T, skupiny B – to už považuji za samozřejmost. To mě zlákal ke studiu na písecké zemědělské...“

Pro spolužáka rovněž studenta oboru agropodnikání„byla ‘zemědělničina’ jasná volba – můj táta také chodil do Písku. Jdu si za svým cílem, máme rodinné pozemky a až vystuduji, tak se na to dám.“

Nabídka možností studia

Studijní obory: agropodnikání (zaměřený na agroekologii, chov koní, zemědělský provoz), ekologie a životní prostředí (zaměřený na ochranu živočichů a rostlin, obnovu krajiny)

www.szespisek.cz

Projekt ERASMUS+: Stáž slovenských žáků

Ve dnech 21. září až 9. října 2015 se na naší Střední odborné škole ve Frýdku-Místku uskutečnila stáž žáků ze Střední odborné školy lesnické Tvrdošín (Žilinský kraj), jež proběhla v rámci projektu ERASMUS+: „Nadobúdanie nových kompetencií a zručností žiakov formou duálneho vzdelávania a prípravy v krajinách EÚ“.

Cílem programu Erasmus+ je rozvíjet dovednosti mladých lidí a zvýšit jejich šance získat dobré zaměstnání, a také modernizovat vzdělávání, odbornou přípravu a práci s mládeží. Díky Erasmus+ získají více než 4 miliony Evropanů příležitost obohatit své studium, odbornou přípravu či praxi o zkušenosti ze zahraničí. Erasmus+ podporuje nadnárodní partnerství mezi institucemi zabývající se vzděláváním, odbornou přípravou a mládeží.

Ve stejném duchu se nesla i stáž čtyř oravských žáků učebního oboru Agromechanizátor-Oprávník. V rámci odborné přípravy absolvovali kurz na sklízecí mlátičku, mimo jiné přičichli ke kovářskému řemeslu a své dovednosti také rozvinuli na poli diagnostiky zemědělské techniky.

Nejen studiem je žák živ, a proto byl pro účastníky a jejich doprovod připraven bohatý doprovodný program. V rámci odborných exkurzí zavítali do ALS Agro Sedlnice (prodej a servis strojů), bioplynové stanice Beskyd Agro, ochutnali i vyhlášenou zmrzlinu z Mlékárny Čeladenka, prohlédli si moderní zemědělskou techniku ve firmě Mitrenga, a mimo jiné také absolvovali prohlídku pivovaru Radegast a seznámili se s minulostí a přítomností výroby automobilky Tatra Kopřivnice.

Adrenalin čekal na žáky při jejich vzájemných soubojích v airsoftu či na závodní dráze při závodech motokár. Samozřejmě zbyl také čas na poznávání přírodních krás našeho kraje, kdy stážisté zavítali na hrad Hukvaldy, do Štramberku a dobyli i nejvyšší vrchol Beskyd, Lysou horu. Potřebný oddech našli na hokejovém zápase HC Frýdek-Místek – SK Karviná, při návštěvě Aquaparku Olešná a při bowlingovém turnaji.

Na závěr nezbyvá než poděkovat všem českým i slovenským pedagogům za jejich práci a čas při uskutečnění tohoto zajímavého projektu, opravdu za nimi zůstal kus dobré práce, která se zúročí na jaře při další stáži, neboť hodnocení od nejvíce zasvěcených, tedy žáků, bylo sice strohé, ale výstižné: „**Bolo parádne!**“

Mgr. David Hovjacký

Střední odborná škola, Frýdek-Místek ✨

„Den stromů“...

společná oslava zemědělské školy a Mateřské školy Alergo

Vyrábějí kyslík, filtrují ovzduší, odpařují vodu, zpevňují půdu, poskytují plody a dřevo, jsou domovem mnoha živočichů, pohlcují hluk, vytvářejí stín... a jsou krásné. Stromy.

Den stromů má ve světě i u nás více než stoletou tradici. V České republice byla tradice obnovena v roce 2000 známými popularizátory stromů Václavem Větvíčkou a umělcem Martinem Patříčným. Myšlenka slavení tohoto svátku se z Nebrasky ve Spojených státech amerických rozšířila do celého světa. Den stromů u nás připadá na 20. října, datum oslav se liší podle klimatických podmínek a podle toho, kdy se mohou v dané oblasti stromy vysazovat, a také forma oslav je různá. Tento den má připomenout, jak důležité pro naši planetu jsou lesy a stromy, které nám umožňují udržovat příznivé bioklima nejen pro život člověka.

Společné setkání studentů zemědělské sekce Obchodní akademie a Střední odborné školy zemědělské a ekologické v Žatci a našich malých kamarádů z Mateřské školy Alergo proběhlo opět po roce, dne 23. října, při příležitosti oslavy „Dne stromů“. Cílem tohoto setkání bylo především posílit vztah dětí ke stromům a přírodě vůbec, rozšířit jejich informovanost, studentům umožnit být chvíli v roli učitelů a upevnit naši spolupráci s mateřskou školou.

Jako každý rok si i letos studenti 1. ročníku oborů Agropodnikání a Ekologie připravili obrázky stromů, spousty otázek na dětičky

a také odměnu ve formě jablíček a bonbónků. Tentokrát si studenti pro symbolické vsazení stromu zvolili náš národní strom – lípu, v tomto případě lípu malolistou. Děti opět pomohly při sázení a odměnily nás krásnou písní od Zdeňka Svěráka – Stromy. Vše probíhalo v příjemné náladě a sluníčko podtrhlo krásný podzimní den. Děkujeme za finanční podporu města Žatec.

Ing. Andrea Rábová

OA a SOŠ zemědělská a ekologická Žatec ☼

Francúzski študenti navštívili Banskú Bystricu

Od 4. do 17. októbra 2015 mala Stredná odborná škola Pod Bánošom v Banskej Bystrici vzácnu návštevu. Zavítalo do nej 19 študentov zo školy vidieckeho a turistického zamerania v gaskonskom meste Nérac pri španielskych hraniciach.

Študentov sprevádzali štyria učitelia a riaditeľka školy, pani Catherine Girardet.

V prvý večer sme ich privítali chutným guláš a nasledujúci deň si mali možnosť prezrieť centrum Banskej Bystrice. O jednotlivých pamiatkach ich poinformovali naši študenti formou prezentácií v angličtine. Získané poznatky o navštívenom meste si mohli v závere overiť pomocou zemepisnej hry – hľadanie indícií podľa mapy.

Medzitým absolvovali viacero zaujímavých výletov – urobili túru na Šachtičky, do Španej Doliny, prezreli si Harmaneckú jaskyňu, múzeum Slovenského národného povstania. Navštívili hrnčiarsku dielňu v Rudlovej; vegetariánsku firmu AlfaBio, kde ochutnali výborné nátierky a zúčastnili sa praxe na Fuggerovom dvore v Selciach.

Odborní vyučujúci previedli francúzskych študentov po školskom včelárskom chodníku; v cukrárskej a pekárskej dielni vytvárali pod vedením odborných majsterev vianočky, praclíky, zdobili medovníky. Mladí ľudia sa prejavili ako veľmi šikovní. Slovenskí študenti naučili svojich francúzskych kamarátov variť halušky s bryndzou

a na oplátku Francúzi oboznámili Slovákov s pravidlami rugby. Novonadobudnuté znalosti si preverili vo vzájomnom zápase.

Dva príjemné a pestrou činnosťou naplnené týždne ubehli ako voda. Návšteva bola pre obe zúčastnené strany veľmi prínosná, študenti mali možnosť nielen poznávať krajinu a jej zvyky, ale aj využiť cudzí jazyk na vzájomnú komunikáciu.

PhDr. Anna Ivanová

Stredná odborná škola Pod Bánošom, Banská Bystrica

Česko-německé setkání

Ve dnech 5.–9. října 2015 se uskutečnila bloková praxe šesti žáků třídy 3. E a tří žáků třídy 2. A Obchodní akademie a Střední odborné školy zemědělské a ekologické v Žatci v Rübenau (Poberschau – Německo).

Pracovníci společnosti Natura Miriquidica e.V. již několik let zvou naši školu ke spolupráci v Horské přírodní zahradě, která je vzdělávacím centrem pro zachování biodiverzity. Pro žáky byl připraven náročný pracovní a pestrý zábavný program.

Žáci společně s německými přáteli prováděli terénní úpravy pod vedením Babett Schreitera, Kaye Meistera a architektky Silke. Navázali zeminu, písek, rašelinu, řezali dřevo, stavěli kamenné zídky a dřevěné schody podle připraveného projektu. Následně osázeli vybudovaný objekt různými stromky, keři, cibulovinami a travinami. I přes deštivé a chladné počasí všichni pracovali pilně a zodpovědně. Po pracovní činnosti se společně stravovali a bavili. Žáci uvařili pro německou skupinu k večeři halušky se zelím a uzeným masem a naopak dostali hranolky a krůtí řízek. Všem chutnalo a na závěr večera si zahráli zajímavou hru.

Neméně zajímavá byla GPS rallye městem Rübenau a exkurze do vytěženého rudného dolu. Návšteva zařízení pro léčbu závislosti – prohlídka a otevřená diskuse s klienty – byla velice emotivní. Nakonec proběhl česko-německý turnaj ve stolním tenisu a v klubovně hudební vystoupení.

Domů odjížděli žáci s příjemným pocitem dobře vykonané práce, obohaceni o nová přátelství a cenné zkušenosti a s přáním, aby se za rok mohli opět podívat na Horskou přírodní zahradu.

Ing. Andrea Rábová, Ing. Helena Kopalová

Obchodní akademie a SOŠ zemědělská a ekologická Žatec

Hubertova jazda

Tradičným podujatím na Strednej odbornej škole v Šali, ktorým sa uzatvára športová sezóna, je Hubertova jazda. V symbolickom hone sa vzdáva česť jazdcem, športovcom a koňom, ktoré počas celého roka slúžili človeku, reprezentovali ho a pomáhali mu v jeho práci.

Matej Marčok pri preskakovaní prekážky počas Hubertovej jazdy

Účastníkmi tohto podujatia sú tradične študenti 3. a 4. ročníka študijného odboru agropodnikanie so zameraním na chov koní a jazdecko a ako diváci ostatní študenti školy.

Gratulácia od spolužiaka Mária Jakubičku

Po vzore klasických honov, aj Hubertova jazda má svoje pravidlá, tzv. regule, ktorými sa jazdci riadia. Najskúsenejší jazdec – Master, vydáva pokyny a riadi celý priebeh jazdy. Všetci jazdci ho nasledujú pri jazde teré-

nom, rovnako ako aj v úkonoch, ktorými sú skoky cez prekážky, zosadenie či nasadenie na koňa, obraty, rôzne zmeny chodov, atď. Všetky previnenia voči reguliam či Mastrovi sú potrestané na neskoršom súde s náležitými trestami. Ďalšia dôležitá funkcia na Hubertuse je líška, ktorú predstavuje jazdec s líščím chvostom pripnutým na rukáve. Na ploche, ktorú určí Master, sa vyhlási hon na líšku, jazdci naháňajú líšku a snažia sa jej ukoristiť chvost. Víťaz sa stáva líškou v ďalšom ročníku Hubertusu.

Tohtoročná Hubertova jazda sa konala 16. októbra 2015 za praveho jesenného počasia. Po nástupe zúčastnených a slávnostnom otvorení Hubertovej jazdy sa začal hon. Prekonávali sa rôzne prírodné prekážky i terénne nerovnosti, no tento rok všetci naši jazdci ostali v sedle.

Víťazka Petra

Trieda 3. E s triednou učiteľkou Ing. Ivonou Maskovou (vstrede)

Víťazkou tohtoročnej Hubertovej jazdy sa stala Petra Hroncová na koni Hilary, ktorej aj touto cestou srdečne blahozeláme.

Ing. Lívia Szabóová

Stredná odborná škola v Šali ✿

foto: Mgr. Judita Slatinová

Tomáš Bergendi

Slávnostná dekorácia víťaza

Neobhospodařované pozemky

Prostor pro invazní druhy rostlin, 36. díl

Šťavel evropský, synonyma š. křovištní, žlutošťavel křovištní (*Oxalis fontana*, synonyma *O. stricta*, *O. europaea*, *Xanthoxalis fontana*)

Žlutě kvetoucích šťavelů je ve světě asi 100 druhů, nejvíce jich je v Americe. Jinak rostou i v jižní a východní Asii, v Africe a v Austrálii.

U nás se můžeme setkat se třemi druhy. Jeden je **šťavel růžkatý** (*Oxalis corniculata*), který pochází z tropů a subtropů Asie, Austrálie a Afriky, možná i ze Středozeří. Dnes je rozšířený kosmopolitně. Je to poléhavá rostlina, která zakoření i z dolních uzlin stonku. Listy má vykrojené do třetiny nebo čtvrtiny své délky. Tento teplomilný druh u nás roste jen v nejteplejších oblastech, je to dost vzácný plevel v zahradnictví. Jeho varieta *repens* bývá někdy odlišována jako druh – **šťavel plazivý** (*O. repens*).

Další dva druhy byly dříve považovány za jeden, který se jmenoval **šťavel tuhý** (*Oxalis stricta*). Při volbě jména nově rozlišovaných druhů došlo ke zmatkům, proto není používáno a bylo zvoleno nové pojmenování – *O. fontana* a *O. dillenii*.

Šťavel prérijní (*O. dillenii*) se liší od druhého hlavně postavením plodných stopek – jsou ohnuté dolů v ostrém úhlu. Druh pochází ze Severní Ameriky z préríí a světlých listnatých lesů. U nás ho najdeme jen v teplejších oblastech dosti vzácně jako plevel, na okrajích cest, ve volných travních porostech nebo v kolejištích.

Šťavel evropský (*O. fontana*) přetrvává přes zimu dužnatými bělavými výběžky. Nad zemí má obvykle nevětvený stonek, který může být ve výjimečných případech až 40 cm vysoký. Nikdy nekořenuje z uzlin stonku. Trojčetné listy jsou střídavé, bez palistů, s lístky 15–21 mm dlouhými a 16–35 mm širokými. Lístky jsou na vrcholku vykrojené, široký výkroj je poměrně mělký, sahá do šestiny délky lístku. V úžlabí listů rostou květenství s jedním až šesti, vzácně více květy. Květy jsou bledě až citronově žluté, korunní lístky mají až 8 mm dlouhé. Kvete od května až do října. Nejnapadnějším znakem je postavení stopek plodů – jsou vzpřímené, nikdy nejsou sehnuté dolů. Semena jsou zploštělá a příčně svraskale žebnatá.

Pochází ze Severní Ameriky, kde původně rostl ve velkém areálu od Nového Skotska a Floridy po Kolorado, Texas až do Mexika. O tom, zda je původní nebo zdomácnělý na území Japonska, Korey a severovýchodní a východní Číny není jasno. Do Evropy se dostal v 17. století a zdomácněl, od Velké Británie a Francie po Ural a Kavkaz, od Středomoří po Skandinávii (střední Švédsko).

U nás je známý snad od roku 1852. Roste už i v Africe a na Novém Zélandě.

U nás roste v křovinách, u lesních cest, v příkopech, zahradách, parcích, na vlhkých rumišťích. Je to plevel, který roste roztroušeně po celém území (spíše v teplejších oblastech) na nevápnitých půdách, jsou známy jeho lokality do nadmořské výšky 700 m. V zapojených travních porostech se neprosadí. Škodlivý je svým obsahem šťavelanů, které působí ve větším množství u zvířat koliku.

Tavola kalinolistá (*Physocarpus opulifolius*)

Opadavý keř pochází z východní části Severní Ameriky, od státu New York po Minnesotu a Jižní Dakotu, na jih do Oklahomy, na Floridu, do Georgie. Tam roste na skalnatých svazích a na březích potoků, na vlhkých místech tvoří houštiny. Používá se na svazích proti erozi, je nenáročná, snáší dobře sucho, má málo hmyzích nepřátel a houbových chorob. Snadno uniká z kultury a zplaňuje. Do Evropy se dostala asi v roce 1687, u nás byla poprvé vysazena v Praze v roce 1835 v Královské oboře. První údaje o zplanění pocházejí snad z roku 1874.

Dorůstá výšky 2–3 m a její borka se ve stáří papírovitě odlupuje. Listy jsou střídavé, trojlaločné se středním lalokem největším. Čepel listu je obvykle 7 cm dlouhá a 6 cm široká, s pilovitým okrajem. Pětčetné bílé květy skládají květenství, kterému se říká chocholík – květy jsou uspořádány více méně v jedné rovině, s různě dlouhými stopkami. Jednotlivé květy mají asi 1 cm v průměru. Kvete od května do června. Plody jsou lysé nafouklé měchýřky, obvykle po 5 spojené. Jsou asi 1 cm velké, lesklé, později červeně naběhlé. Pukají podél břišního i hřbetního švu a obsahují po 2–5 semenech, která jsou světle hnědá a lesklá.

Pro zajímavý tvar listů a pěkné květy se pěstuje jako nenáročná okrasná dřevina na sídlištích i v parcích, také v živých plotech, protože dobře snáší řez. Stále častěji se vysazují i kultivary tavolo s červenými nebo žlutými listy. Tavola dobře snáší i znečištěné ovzduší. Snadno se rozmnožuje semeny, proto snadno zplaňuje. U nás jsou zplanělé rostliny známy z jižních i západních Čech a Po-vltaví. Roste v pobřežních křovinách u vodních toků a v podrostu lesů především v blízkosti obcí.

RNDr. Jana Möllerová, Praha ☀

Co zatím víme o riziku úniku geneticky modifikovaných rostlin do volné přírody

To nic, to jenom větříček...

Pro posouzení vlivu rostlin geneticky modifikovaných (GMO) na ty plané je nutné nejdříve znát možnosti a důsledky křížení pěstovaných odrůd s planými příbuznými rostlinami. Takovým poznatkům se věnuje kniha N. C. Ellstranda *Dangerous Liaisons?* (2003). Shrnuje první výsledky zkoumání přenosu genetické informace mezi pěstovanými a planými rostlinami. Jako nejdůkladněji prostudovaný případ uvádí vztah plané řepy a řepy cukrovky.

Řepa burák (*Beta vulgaris*) tvoří komplikovaný okruh pěstovaných i planých řep a taxonomicky jsou hodnoceny poměrně různorodě (zde podle Květeny České republiky, díl 2, 1990). Jsou navzájem křížitelné a pravděpodobně mají společného předka. Řepa *Beta vulgaris* byla pěstována jako potravina i krmivo od středověku, za nejstarší pěstovaný typ se považuje mangold *B.v. subsp. cicla*. Řepy salátové (*B.v. subsp. vulgaris* var. *vulgaris*) pěstované pro kořen (žlutý, červený) se v Evropě pěstují od raného středověku. Dalším typem je krnná řepa (*B.v. subsp. vulgaris* var. *rapacea*) a samozřejmě cukrovka (*B. v. subsp. vulgaris* var. *altissima*).

Původní planá řepa

Během pěstování a šlechtění byly zvýrazněny užité vlastnosti a odstraněny vlastnosti nežádoucí. Ale za určitých podmínek se mohou objevit vlastnosti planých rostlin. Dnes roste původní planá řepa *Beta vulgaris* subsp. *maritima* na pobřeží Středozemního moře a v oblastech Přední Asie, ale je známa i z evropského atlantického pobřeží. Je to nenápadná slanomilná rostlina, která se objevuje nejen u mořského pobřeží, ale v příhodných podmínkách i podél silnic nebo řek. Obvykle je dvouletá (zřídka se objevují jednoleté rostliny). Až druhým rokem vytváří větvenou lodyhu, plody jsou nažky uzavřené v tvrdém okvětí, nahloučené v kloubících po 3–6.

Problém řepy cukrovky

Jako příklad toho, že se někdy i přes nejlepší snahu může něco pokazit, lze uvést u řepy cukrovky problém s plevelnými řepami. Z vysetého kloubíčka vyrostou několik rostlin, dříve se cukrovka jednotala, aby zůstala z kloubíčka pouze jedna rostlina. Dnes je osivo upravováno, aby bylo jednoklíčkové. Snížila se tak potřeba ruční práce. Řepa cukrovka první rok vytvoří listovou růžici a mohutný kořen. Pokud by se neskldila, druhý rok by vyčerpala zásoby cukrů z kořene pro stonek a semena, kořen by ztvrdl, zdřevnatěl a byl nepoužitelný. V některých letech studené jaro ovlivní fyziologii rostliny natolik, že některé vykvetoú už v prvním roce, tzv. vyběhlíce.

Dříve se ručně odstranily při jednocení a okopávání řepy (z jejich semen vyrostly opět dvouleté rostliny). Řepa je cizosprašná, a pokud je vyběhlíc na poli málo, nevytvoří příliš mnoho semen. Navíc při střídání plodin se semena řepy na poli vyskytovala v malém počtu. Situace se však změnila.

Životaschopný pyl

Dnes se cukrovka na osivo i pro severní Evropu pěstuje ve velkém v jižní Francii, v místech dosti vzdálených od pobřeží (kde roste planá řepa *B.v. subsp. maritima*). Ale planá řepa se – díky podmínkám, které vznikly podél silnic – objevuje i ve vnitrozemských údolích jihozápadní Francie. Pyl řepy doletí daleko a záleží na tom, kdy a jaký vítr od moře vane, pak může donést životaschopný pyl i několik kilometrů od pobřeží.

Moderní odrůdy cukrovky jsou vyšlechtěny na velký výnos. Prostorová izolace od ploch, kde rostou jiné kultivary řepy, je obvykle kilometr. Jižní Francie byla zvolena proto, že je daleko od produkčních center, kde se cukrovka pěstuje na cukr. Kolem roku 1970 se ale začaly na severoevropských polích objevovat vyrostlice, které vykvetly první rok. Nejenže se snížil výnos, taková dřevnatá řepa může poškodit mechanizaci. (Za normálních podmínek by vykvetla jen řepa zapomenutá na poli do druhého roku.) Ale teď se nejednalo o typické vyrostlice, byly to rostliny jednoleté a z jejich semen vyrostly opět jednoleté rostliny. Protože se na polích cukrovka pěstovala opakovaně rok za rokem, semena se v půdě hromadila a rostlin kvetoucích v prvním roce byly brzy na polích stovky až tisíce. To už byl zásadní problém.

Kvetoucí jednoleté řepy

Vždyť jedna řepa může vytvořit až 20 000 semen. Jednoletost rostlin byla dána geneticky, rostliny nebylo možné likvidovat herbicidem, ruční pletí už dnes nepřichází v úvahu. Hledal se původ jednoletých řep. Postupně se zjistilo, že sice tyto rostliny rostou na polích severní Evropy, ale nejsou příbuzné se severoevropskými

planými řepami. Schopnost kvetení v prvním roce byla získána z řep od Středozevního moře, které se zkřížily s pěstovanou cukrovkou. Dalším zdrojem jednoletých cukrovek byla severní Itálie. Genetickou analýzou bylo zjištěno, že mateřskými rostlinami prvních hybridů (kteří se dále křížili s planými řepami), byla cukrovka. Plané přímořské řepy i kříženci byli objeveni ve vnitrozemských údolích jihozápadní Francie. Došlo k náhodnému opylení pěstované řepy planou jednoletou řepou, a to v oblasti pěstování osiva. Předpokládaná geografická bariéra, kilometrová vzdálenost, za vhodného počasí nestačila zabránit sprášení cukrovky planou řepou.

Podobně došlo ke zkřížení cukrovky pěstované v Kalifornii s planou řepou *Beta macrocarpa*, zavlečenou pravděpodobně z Evropy nebo severní Afriky. V Kalifornii je takový kříženec nepříjemným plevem.

Poučení z celého příběhu je celkem jednoduché – v přírodě může dojít k situaci, se kterou se při pokusech nepočítá. Nikdy nelze zaručit, že se nestane něco nečekaného.

RNDr. Jana Möllerová, CSc., Praha ☼

Národní zemědělské muzeum Praha

Stálé expozice i krátkodobé výstavy

Národní zemědělské muzeum Praha se pyšní více než stoletou historií. Jeho počátky spadají do konce 19. století, k Jubilejní zemské výstavě v roce 1891 a navazuje na ně založení Československého zemědělského muzea v roce 1918. Od těch dob vystřídalo muzeum řadu míst i objektů.

Historická budova ústředí muzea v Praze na Letné, postavená koncem 30. let 20. století jako stálé sídlo, je významným monumentem moderní české architektury – funkcionalismu. Po letech totalitní moci, kdy sloužila jiným účelům, se díky probíhající rekonstrukci v současné době vrací do původní a funkční předválečné podoby.

V nově upravených sálech zde dnes mohou návštěvníci vidět mj. řadu tematických krátkodobých výstav, stálou expozici historických traktorů a další zemědělské techniky „Jede traktor“, expozici potravinových obalů v historickém kontextu „Od věku sloužím člověku“, a také nově upravený muzejní dvůr s malou naučnou stezkou „O stromech a lese“.

Součástí nabídky muzejních aktivit je rovněž archiv a fotoarchiv pro badatele a další zájemce, významnou část tvoří i přednášky pro veřejnost, lektorský program pro školy i pronájmy sálů a dalších místností.

Muzeum spravuje rovněž své čtyři mimopražské pobočky – Muzeum českého venkova na zámku Kačina u Kutné Hory, Muzeum zemědělské techniky v Čáslavi, Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství na loveckém zámku Ohrada u Hluboké nad Vltavou a Muzeum vinařství, zahradnictví a životního prostředí ve Valticích na jižní Moravě. Zřizovatelem NZM Praha je ministerstvo zemědělství (více na www.nzm.cz)

Národní zemědělské muzeum Praha
Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství Vás srdečně zve na

ADVENT NA LOVECKÉM ZÁMKU OHRADA

akce pro děti i dospělé :
aneb „Zdobíme stromček na nádvoří zámku“

ČÍM? Ozdobami, které si sami vyrobíme z přírodních materiálů
KDY? Každou adventní neděli vždy od 14:00 do 16:00 hodin

Kromě výroby vánočních ozdob a řetězů jsme pro vás dále připravili:

- 29.11. první adventní neděle** – vyrobíte si vánoční svícen a naučíte se ozdobit adventní věnec
- 6.12. druhou adventní neděle** – ochutnáte vánoční perníčky a vyzkoušíte si zdobení bílkovou polevou
- 13.12. třetí adventní neděle** – věnujeme výrobu vánočních dárků na poslední chvíli
- 20.12. čtvrtou adventní neděle** – dozdobíme a rozsvítíme náš stromek a zazpíváme si vánoční koledy za doprovodu hudebníků z LŠ Písek

můžete přihlížet práci řezbáře při výrobě figurky do Betlému

Přijďte si vychutnat kouzlo předvánočního času.

Zveme na oslavy 120. výročí založení školy a slavnostní otevření nových prostor

Středočeský kraj

Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola,
Benešov, Mendelova 131
Vás srdečně zve na
**Oslavu 120. výročí
založení Vyšší odborné školy
a Střední zemědělské školy, Benešov**
v pondělí 7.12.2015 od 14⁰⁰ hodin.

PaedDr. Bc. Ivana Dobešová
ředitelka školy

Vyšší odborná a Střední zemědělská škola Benešov se v letošním roce „dožívá“ významného jubilea. V pondělí **18. listopadu roku 1895** byla zahájena výuka na **Zimní škole hospodářské**, v té době provozované v benešovské piaristické koleji. V roce 1901 byla odkoupena usedlost se zahradou v Pražské ulici, kde sídlí škola dodnes.

Historie školy během celých 120 let je velmi pestrá a zajímavá, škola prošla mnohými změnami – názvů, způsobu výuky a nebyla ušetřena ani přerušení výuky během světových válek.

Všechna krizová období byla úspěšně překonána a v současné době škola zažívá období velkého rozvoje a růstu, především díky využívání a realizaci mnohých projektů. O úspěšně dokončeném projektu na vytvoření zázemí pro praktickou výuku na školním statku jsme informovali v březnovém čísle časopisu Zemědělská

škola. Tentokrát vás zveme na slavnostní otevření nových prostor vybudovaných přímo v areálu školy. Díky realizaci projektu s reg. č. **CZ.1.15/3.2.00/81.01762** („VOŠ a SZeŠ Benešov, výstavba odborných učeben a skleníku včetně spojovacího krčku“) vznikl v přílehlém areálu školy moderní skleník a novostavba dvoupodlažního pavilonu, který disponuje odbornými laboratořemi biologie a mikrobiologie, pitevnu, učebnou anatomie a fyziologie, vazárnu a veškerým zázemím potřebným pro výuku, a je interiérově propojen s původní budovou školy.

Jubileum školy a její dlouholetou historii oslavíme v pondělí 7. prosince 2015 od 14 hodin otevřením nových moderních prostor. Přijďte zažít s námi toto propojení minulosti s budoucností.

Všichni jsou srdečně zváni!

INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI
SPOLUFINANCOVÁNO EVROPSKOU
UNIÍ Z EVROPSKÉHO FONDU PRO
REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií v rámci
Regionálního operačního programu Střední Čechy.

Středočeský kraj

Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola,
Benešov, Mendelova 131
Vás srdečně zve
na Slavnostní ukončení projektu
**VOŠ a SZeŠ Benešov,
výstavba odborných učeben a skleníku
včetně spojovacího krčku**
v pondělí 7.12.2015 od 14⁰⁰ hodin
v areálu školy.

PaedDr. Bc. Ivana Dobešová
ředitelka školy

Výstavy a veletrhy

leden 2016

CELOŠTÁTNÍ VÝSTAVA POŠTOVÝCH HOLUBOV

8.–9. 1. 2016

Výstaviště Expo Center, Trenčín

NÁRODNÍ VÝSTAVA PSŮ

XI. hanácká národní výstava psů o Pohár zvěrokruhu

9.–10. 1. 2016

Výstaviště Brno

ZELENÁ BURZA

Svaz školkařů České republiky

13. 1. 2016

Výstaviště Brno

GASTRO JUNIOR BRNO – BIDVEST CUP

22. ročník Mezinárodní soutěže mladých talentů v oborech kuchař, cukrář a číšník

14.–16. 1. 2016

Výstaviště Brno

INTERNATIONALE GRÜNE WOCHE

Mezinárodní zelený týden – výstava potravinářství, zemědělství a zahradnictví

14.–24. 1. 2016

Berlín, Německo

NÁŠ CHOVATEL 2016

15.–17. 1. 2016

11. středočeská výstava drobného zvířectva rozšířená o celostátní speciálky klubů

Výstaviště Lysá nad Labem

MEDZINÁRODNÁ VÝSTAVA PSOV

16.–17. 1. 2016

Agrokomplex Nitra

LAMMA

Výstava Sdružení výrobců zemědělské techniky Lincolnshire

20.–21. 1. 2016

Winthorpe Newark, Velká Británie

ŘEMESLO PRAHA

4. ročník veletrhu pro řemeslo, vybavení a bezpečnost práce řemeslníků

21.–23. 1. 2016

PVA EXPO Praha-Letňany

CESTY DŘEVA

Lesní hospodářství, zpracování dřeva, dřevěné stavby, zpracování odpadu

21.–23. 1. 2016

PVA EXPO Praha-Letňany

POLAGRA – PREMIERY

Mezinárodní veletrh zemědělské mechanizace

21.–24. 1. 2016

Poznaň, Polsko

SIGEP

Mezinárodní veletrh tradičních výrobců zmrzliny, pekařských výrobků a cukrovinek

23.–27. 1. 2016

Rimini, Itálie

LEARNTEC

Mezinárodní veletrh a kongres profesního vzdělávání a IT

26.–28. 1. 2016

Karlsruhe, Německo

DANUBIUS GASTRO

2. mezinárodní veletrh gastronomie

28.–31. 1. 2016

lncheba Bratislava

AGROTICA

Mezinárodní veletrh zemědělských strojů, vybavení a dodávek

28.–31. 1. 2016

Soluň, Řecko

FAUNA TRHY

Chovatelská a pěstitelská burza

31. 1. 2016

Výstaviště Černá louka, Ostrava

ISM 2016 (Internationale Süßwarenmesse)

Mezinárodní veletrh cukrovinek

31. 1. – 3. 2. 2016

Kolín n. R., Německo

Zdroj: <http://www.zetis.cz>
<http://www.agrokomplex.sk>
<http://www.euroexpo.cz>
<http://www.veletrhyavystavy.cz>
<http://www.vcb.cz/>
<http://www.cerna-louka.cz/>
<http://www.vll.cz/>
<http://www.czechtrade.cz/>
<http://www.expocenter.sk/>
<http://www.flora-ol.cz/>
<http://www.bvv.cz/>

Vznik Československé akademie zemědělské – 28. prosince 1914 – je, mimo jiné, vítanou příležitostí k hlubšímu zamyšlení nad vývojem vzdělanosti našeho zemědělce, respektive venkova vůbec. Proto se redakce Zemědělské školy rozhodla zařadit toto téma do svého edičního programu.

Z cesty k vrcholné vědecké zemědělské instituci u nás X. část

Seriál, který uveřejňujeme od počátku roku 2015, se snaží mapovat vývoj vzdělanosti našeho zemědělce a venkova od doby, kdy byl ovládán pouhou empirií, po období, kdy cítil potřebu ústřední vědecké instituce účinně podporující rozvoj badatelské práce a šíření jejích výsledků do výkonné praxe. Dosud publikované díly byly věnovány období do historického roku 1848, díly následující zahrnují období až do vzniku Československé akademie zemědělské.

„Možné zvyšování produkce půdy prostřednictvím rozšiřující se intelligence nemůže nechat ani producenta ani konzumenta klidného“

Mimo to – náležité vzdělání hospodářských úředníků jako orgánů státního řízení, může vést i ke zvýšení morální úrovně národa. A to také není zanedbatelné! Je tedy, podle mínění A. E. Komersa (1848), „povinností každého přítele vlasti při takovýchto příležitostech přispět podle svých sil k vyjasnění názorů“. S tímto vědomím „potlačuje i nedůvěru ve vlastní síly“ a nabízí vlastní poznatky, zkušenosti a názory k posouzení.

Nejdříve bylo třeba zjistit, v jakém stavu řešení dané otázky aktuálně je. Pražská Vlastenecko-hospodářská společnost totiž vedle Komersova návrhu (*Zemědělská škola č. 3, roč. 78/2015–16*) shromáždila podobných námětů několik a postoupila je českým panským stavům. Ty je přijaly údajně s velkou radostí a ve svém sezení 5. července 1845 se usnesly zřídit zemědělský institut v Praze. Bez odkladu se připravovala příslušná jednání, založeno bylo i komitě k vypracování statutu...

Jenže – éra „veleslavných stavů“ v té době už fakticky končila. Formálně byly sice zrušeny v roce 1849, zemský stavovský výbor v Čechách, zvolený v roce 1847, úřadoval však ještě do roku 1861 a teprve tehdy, v souladu s tzv. únorovou ústavou (přijata 26. 2. 1861), oficiálně předal svou agendu Zemskému výboru.

Pro Komersa bylo zřejmé, že naděje, které se do zemských stavů vkládaly, nenávratně mizely! To ho nenechalo v klidu. Díky jednomu z členů Komitě pro hodnocení shromážděných dobrozdání získal spolehlivé informace o aktuálním stavu řešení tohoto náležitěho zadání. V únoru 1848 pak předložil studii pod názvem

Beitrag zur Lösung der Frage über die Errichtung eines Landwirtschaftlichen Institutes in Böhmen (zkráceně: Příspěvek ke zřízení zemědělského institutu v Čechách) a zájemcům tak nabídl možnost ještě před zveřejněním konečného „verdiktu“ nahlédnout do úvah těch, kteří byli pověřeni ho formulovat!

„Každý vlastenec, jemuž leží pokrok zemědělství na srdci, toužebně očekává brzké otevření zemědělské školy v Čechách“

K této výzvě hned v úvodu citované práce Komers ještě dodává, že „žádnému vlastenci“ nemůže být lhostejné jaká škola – a kdy má vzniknout! „Jeho“ škola musí důsledně odpovídat aktuálnímu stavu poznání! A její zřízení nelze už protahovat! Čas pro něho hraje také roli zcela zásadní!

Podle získaných dokladů navrhovatel, stejně jako Komers před čtyřmi roky, počítal s institutem o dvou odděleních – nižším a vyšším. **Nižší oddělení pak koncipoval** – rovněž v souladu s ním – **podle vzoru hohenheimského.**

Toto řešení Komers přijal s povděkem. Považoval však za nutné zdůraznit, že při zakládání této školy v roce 1818, byli tamní rolníci také „plni předsudků!“ K zásadní změně ovšem nedošlo tím, že by se na výuce a pracovním výcviku podíleli náhodně vybraní hospodářští úředníci či šafáři, ale tím, že pro tuto práci byli získáni kvalifikovaní učitelé **s naprostou oddaností tomuto povolání.** Ti, vedle svých bohatých vědomostí, dovedností a praktických zkušeností, předávali svým svěřencům také nevšední zaujetí pro daný obor! „Kdyby tedy chtěla naše vlast získat jednou podobné plody, je podmínkou hohenheimskou rolnickou školu nejen ve formě, ale především ve vnitřním vybavení, v její podstatě následovat!“

Nad navrhovanou koncepcí „vyššího oddělení“ však Komers vyjadřuje značné zklamání! Především navrhovatel nepochopil, že „pokrok doby vyžaduje“, aby zemědělec usiloval nejen o vzdělání odborné, ale také o vzdělání obecné, které „praktický život v každém směru oduševňuje, zušlechťuje, které činí zemědělce vnímavého pro obecné cíle, vnímavého pro blaho jeho spoluobčanů, pro záměry moudrého vedení státu...“

Navrhovatel však, podle jeho názoru, naprosto nepochopil ani odborný cíl připravovaného učiliště, totiž **příspěvek k pokroku domácího zemědělství!** On vlastně nabízí přípravu pro stávající „obyčejný hospodářský podnik, jaký tu je i bez takového institutu!“ Ten „nový“, rozvoji zemědělství skutečně prospěšný institut, musí být zřízen – a pak také řízen na jiné úrovni! Namísto tu není ani přehnaná spořivost! Ta může v konečném důsledku dosažení stanovených cílů nejen významně prodražit, popřípadě i zcela zmařit...

Navrhovatel se dal jednoznačně chybným směrem! V zájmu domnělých úspor, podle jeho mínění, Čechy nepotřebují takové studijní ústavy, jako byly kupříkladu dlouholetou praxí osvědčený Hohenheim ve Württembersku či Tharand v Sasku a řada dalších. Mají přece polytechnický institut v Praze a na panstvích zkušené hospodářské úředníky! Proč toho nevyužít?

Řešení bylo tedy nasnadě: všechny teoretické obory (matematika, chemie, fyzika, mechanika, stavitelství atd.) by se po dobu dvou roků studovaly na polytechnickém institutu. Pak by byli studující zařazeni do studijního programu onoho odborného učiliště zemědělského, které by se zřídilo v rámci určitého panství. A tam ředitelem „zemědělského studia“ by byl inspektor panství, který by přednášel speciální předmět (navrhuje šlechtění zvířat) a dohlížel by na přednášky ostatních. Ty by zajišťovali hospodářští úředníci panství, například justiciář – nauku o zákonech, daně, pokuty, zvěrolékař – nauku o zdraví zvířat, zahradník – ovocnářství a zelinářství atd. Ředitel studia by byl výrazně honorován (v návrhu se uvádí částka 4000 zl.), odměna ostatních přednášejících se měla pohybovat na úrovni 100 až 300 zl.

Praktický díl studia by se realizoval na více statcích patřících vrchnosti, aniž by tyto statky byly jakkoliv pro pedagogické účely upraveny. Výuku by organizoval hospodářský ředitel statku podle průběhu prací tak, aby se studenti podíleli na všech – od orby po sklizeň.

Pro Komerse nepřijatelné! Úspěšnost zemědělce je podmíněna umným spojením teorie a praxe. Tímto směrem, musí být také vzděláván!

„Sjednocení, úplné spojení mezi teorií a praxí v literatuře, stejně jako v životě – je pro nás nezbytné, a kdo chce zemědělství prospívat, musí takovéto spojení podporovat, a ne znovu a znovu nahrávat jeho dělení.“

Svěřit přednášky hospodářským úředníkům pracujícím ve správě hospodářství institutu je **další velmi problematický návrh.** Jaké jsou záruky, že mohou podat objektivní obraz situace v širším kontextu. Mají dostatečné informace o skutečném stavu daného problému? A navíc: jsou zaujati – a namnoze také plně vytížení – svými „podnikovými“ problémy. Při nejlepší vůli záruka kvalitní výuky tu není! Jediným řešením jsou interní síly, náležitě vzdělané a plně oddané učitelské činnosti. To platí především pro základní odborné předměty! V některých „vedlejších“ předmětech může být „hostování“ cizích odborníků přijatelné – i přínosné!

Optimálním výsledkům ústavu, podle mínění Komerse, by rozhodně neprospěl ani návrh na ustanovení „inspektora“, který měl přednášet jeden speciální předmět – a nad ostatními přednáškami vykonávat dozor! (Mimoходом: Jemu navrhovanou odměnu, ve srovnání s odměnami ostatních přednášejících, hodnotí „jako velmi štědrý přívazek“!)

Jaké bude faktické působení tohoto inspektora? „Věřím, že se nemýlím, ale takto vymezené působení povede velmi brzy k tomu, že se činnost inspektora buď redukuje na nulu, nebo na kolise s důsledným hospodářským ředitelem, což se pochopitelně odrazí na celkovém obrazu zařízení.“ Institut nepotřebuje „žádného drahého inspektora, jako úřad dohledu“, ale náležitě vzdělaného, schopného samostatného ředitele, který v duchu daných cílů bude kvalifikovaně a citlivě usměrňovat veškerou činnost učiliště.

Zcela nepochopitelné pro Komerse bylo, že se navrhovatel vůbec nezmiňuje o předběžné odborné přípravě zájemců o toto studium. Podle něho adepti odborného studia by měli do odborné školy přicházet nejen s určitým všeobecným vzděláním a se základními zkušenostmi v daném oboru – ale navíc i s jasným názorem o co chtějí během studia usilovat, jaký cíl studie si sami vytklí!

„Ono praktické s teoretickým právě v zemědělství, snad více než v kterémkoliv jiném oboru, je neobyčejně úzce propojeno!“

Absence předběžné přípravy se nedá během dalšího studia dohnat, a to i při nejlepší vůli učitele i studujícího! Jak na tom tedy bude třeba student zemědělství – absolvent gymnázia či reálky – bez jakýchkoliv odborných poznatků a zkušeností?

První část studia na „Technice“ mu při odpovídající pili, nebude dělat větší problémy. Jak ale zvládne onu odbornou část vzdělání? Postačí přednášky, praktická cvičení, demonstrace? O mnoho víc institut nabídnout nemůže! Jak obstojí podobní absolventi před podřízenými? Nebudou se pod různými záminkami praktickým problémům raději vyhýbat? Může zařazením takového frekventanta do praktického života růst vážnost a důvěra v ústav? Nevzniká tu také „úrodná půda“ pro nejružnější charakterové deformace zmíněných aktérů... „Pro pokrok má význam jedině hluboké, systematicky promyšlené vzdělání na úrovni doby. Diletantismus, povrchnost je nesmírně na škodu!“

Na scénu vstupují ministerstva

V období kolem poloviny 19. století dochází v rakouské monarchii, kromě mnoha zásadních změn, také k přestavbě správy věcí veřejných. Vznikají ministerstva – ústřední to úřady státní správy daného oboru – v čele s členem vlády. Připomeňme si ve zkratce vznik těchto ústředních úřadů pro obory, jež jsou v této práci předmětem našeho zájmu – totiž zemědělství a školství.

První sbor ministrů – vláda – v rakouské monarchii byla ustavena 17. března 1848 a její součástí bylo též ministerstvo zemědělství a hornictví – Ministerium für Landescultur und Bergwesen. Jenže po pěti letech existence, nejvyšším rozhodnutím ze dne 17. ledna 1853, bylo zrušeno. Zemědělskou agendu převzalo ministerstvo vnitra (1853–1860), poté na 1 rok tzv. státní ministerstvo a nakonec (1861–1868) ministerstvo pro obchod a národní hospodářství (*Kolektiv: Dějiny Československa v datech, Praha, 1968; Šouša, J.: VPZM, 23, Praha, 1983*). Po téměř pěti letech – 20. prosince 1867 – bylo ustaveno, tentokrát již definitivně, samostatné „ministerstvo orby“ (také ministerstvo zeměvzdělání – Ackerbaumministerium).

„Rezort“ školství převzal stát do své péče už v roce 1759, kdy byla ve Vídni zřízena tzv. dvorská studijní komise (Studienhofkommission) jako hlavní školní úřad, který měl za úkol všestranně pečovat o školství monarchie. Tento stav trval až do roku 1848. Po rozpuštění „Komise“ přebírá její funkci nejdříve ministerstvo vnitra a vyučování zřízené 26. června 1848. Po roce, 18. července 1849, vzniká samostatné ministerstvo vyučování, od 22. srpna 1859 přejmenované na ministerstvo kultu a vyučování nebo také ministerium záležitostí duchovních a vyučování.

Nelze přehlédnout, že již ono první ministerstvo ustavené 17. března 1848, hned v listopadu téhož roku projevuje zájem o odborné vzdělávání zemědělce. S ministerstvem vyučování sjednává dohodu, podle níž ve správě ministerstva vyučování měly být vysoké

školy, kdežto ostatní odborné zemědělské školství by mělo organizačně i pedagogicky řídit ministerstvo zemědělství a hornictví. Rovněž ono „definitivní“ ministerstvo nenechalo problematiku odborného vzdělávání zemědělce dlouho bez povšimnutí!

O vyučování polnímu hospodářství rokovali „zástupci a znalci všech korunních zemí“

„Ministerstvo zemědělství a hornictví svolalo v březnu roku 1849 do Vídně hospodářský sjezd zástupců a znalců všech korunních zemí, aby se o hospodářských potřebách jejich a ovšem též o vyučování polnímu hospodářství uradili.“ Co se týkalo zmíněných „úrad o vyučování polnímu hospodářství“ Sjezd věnoval pozornost pouze nižšímu odbornému vzdělání, tedy školám rolnickým. Jeho výsledná doporučení byla však vágní směsicí toho, co už na toto téma bylo řečeno – Komersem i jinými:

- 1) U venkovské mládeže měl být „buzen a živěn zájem pro hospodářská zaměstnání již ve škole obecné“. V této souvislosti byly vyzvány obce, aby svým školám zajistily pozemky vhodné pro zřízení zahrad, hospodářské společnosti pak aby jim „sjednaly nějaké potřebné pomůcky“.
- 2) „K vychování zdatných a způsobilých nástupců rolnických a pomocníků v živnosti hospodářské“ byly určeny **rolnické školy**. Hospodářská společnost měla vyhledat vzorné statky – a ty pak „s přivolením majitele“ prohlásit za školy rolnické. Přijímání měli být **selští synové** nejméně šestnáctiletí. Ti měli vykonávat všechny běžné práce, „potřebná objasnění“, na základě vhodné učebnice, jim měla být „udělována v neděli a ve svátek a za zimních večerů“. Zapomínat se nemělo ani na „zušlechťování povahy chovancův“. Závěrečná zkouška následovala po dvou až třech letech, a to před komisí složenou z praktických hospodářů a členů Vlastenecko-hospodářské společnosti (VHS). Dozor zajišťovala rovněž VHS.
- 3) **Vyšší hospodářské školy zatím být zřizovány neměly!** „Vyšší teoretické vyučování“ se mělo odbývat „na technických ústavech“. Kde těchto ústavů nebylo, měly k tomu účelu posloužit university nebo lycea.

Souhrnně, jak je vidět, nic nového! Vzdor tomu byl to počín v dané době významný! **Oficiální orgán státní moci vyzval k zakládání alespoň těch nejnižších veřejných odborných zemědělských škol.** Na to, kolik úsilí to už stálo, skromný výsledek, ale přece jen alespoň drobný kamínek ke stavbě základů budoucího systému zemědělského školství!

Realizace zůstala na Vlastenecko-hospodářské společnosti

Po sjezdu zaslalo ministerstvo Vlastenecko-hospodářské společnosti „**povzbuzující vyzvání**“, aby se podjala zakládání rolnických škol v Čechách a slíbilo ji všemožně podporovati“. Ti, kteří byli pověřeni jménem VHS jednat, se nepustili do „rozkladu“ usnesení, ačkoliv si byli vědomi jeho zásadních slabin, ale urychleně do příprav k založení „úředně navrhované“ školy. Vedlo je zřejmě přesvědčení, že bude šance v leccčems situaci ještě pozměnit. Další vývoj ukázal, že udělali dobře!

„Starý režim“ si totiž, jak známo, po revolučních událostech z poloviny 19. století vybral ještě téměř jedno celé desetiletí pro sebe. Běh událostí byl následující: dne 5. dubna 1852 zemřel stávající ministerský předseda kníže Felix Schwarzenberg. Situace se vyřešila tak, že jeho místo zůstalo neobsazeno a funkci předsedy ministerské rady převzal sám císař. Rozhodující vliv postupně získal ministr vnitra Alexandr Bach (1813–1893). Proslavený režim úředně skončil odvoláním hlavního protagonisty 22. srpna 1859, jeho nemilé stopy však bylo znát ještě dlouho!

Vlastenecko-hospodářská společnost na základě ministerského výnosu ze dne 29. května 1849 bez prodlení zvolila **Komité pro přípravu zemědělského vzdělávání**. Jeho členy se stali: František Xaverius Horský (1801–1877), Josef Tadeáš (Taddäus) Lumbe (1801–1875) a Antonín Emanuel Komers (1814–1893). Referentem Komité se stal A. E. Komers. To znamenalo, že se rozhodující měrou podílel na zpracování organizačních i pedagogických dokumentů, které byly základem pro další jednání uvnitř Komité i na plenárním zasedání Vlastenecko-hospodářské společnosti. A. E. Komerse jsme už poznali (*Zemědělská škola č. 2, roč. 78/2015–16*), další dva si postupně stručně představíme; nejdříve Františka Horského, v následujícím čísle Tadeáše Lumbeho.

Horský František Xaverius (1801–1877), narozen v Bílině v Čechách, v rodině panského úředníka. Odborné vzdělání nabyl na Vyšším hospodářském ústavu (jinak také ekonomickém ústavu) v Českém Krumlově. Bylo to na svou dobu mimořádné odborné učiliště, a to jak odbornou a pedagogickou úrovní, tak i délkou působení. Zaslouží si proto pár slov „navíc“:

Ústav založil v roce 1799 a 1. února 1801 na tamním starém zámku „vedl do provozu“ kníže Josef Schwarzenberg. Podmínkou přijetí byl věk 14 až 20 let, absolvování čtyř tříd latinských škol nebo druhého ročníku technických studií – a hlavně příznivý výsledek přijímací zkoušky.

Určen byl pro 12 synů úředníků schwarzenberského panství. Výuka pro ně byla bezplatná, rovněž náklady na byt, stravu, otop, světlo, „posluhu“ i psací potřeby nesl kníže. Vedle těchto chovanců, bylo každým rokem přijímáno i několik tzv. praktikantů, pro které bylo bezplatné vyučování, ostatní požitky platili. Mezi těmito byl i František Horský. Přijat byl na přímluvu, byť nesplňoval jednu ze základních podmínek, totiž absolvování 4 tříd latinských škol. Tuto benevolenci splatil mimořádným studijním úsilím. Jeho závěrečná klasifikace byla ojedinělá „výborně výtečný“.

jízdárna (vyučovalo se také jízdě na koni), průmyslové závody a další zařízení dvorů. Vyučování trvalo 3 roky, z nichž první dva byly věnovány všeobecně vzdělávacím naukám základním a třetí naukám odborným.

Horský zde studoval v letech 1818 až 1821. Po absolutoriu ho do svých služeb přijal kníže Josef Schwarzenberg. V roce 1857, po 36 letech služby, požádal o převedení do výslužby. Bylo mu dopřáno ještě dalších dvacet let těšit se z vykonaného a přidat další pozoruhodné výsledky. Definitivně pak odešel s vizitkou jednoho z největších reformátorů našeho zemědělství!

Zanechal výrazné stopy v „polní výrobě“. Přičinil se výrazně o likvidaci zastaralého trojhonného systému, v chovu zvířat překvapil třeba tzv. volným ustájením zvířat, mimořádně prospěl i mechanizaci práce v zemědělství – zdokonalil, eventuálně sám navrhl 60 strojů a náradí (některé z nich oceněny na mezinárodních výstavách), atd., atd. Odešel také s vizitkou budovatele novodobého zemědělského školství a ředitele první „novodobé“ rolnické školy u nás.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová 🌸

Redakční rada

Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie v Humpolci

Ing. Ludmila **Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR

Ing. Petr **Hienl**, Místní akční skupina Krajina srdce

PhDr. Aleš **Hradečný**, Praha

Ing. Zorka **Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha

Ing. Emil **Kříž**, Ph.D., Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha

doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno

Ing. Václav **Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR

Evidenční číslo MK ČR E 2826

ISSN 1803-8271 (Online)